

Prima pars de mystica.

vt abundetis in spe et virtute spiritus sancti / que virtus est caritas. Ecce tres filias. Sciunt liberati post impulsus fidelitatis et desperationis / q̄s serenus postmodum fidei radius / quā certus innixus spei / quā iocundior caritatis ardor / subsequunt / dū depositis de sede potentibus prius animā vexantibus / fit domino liberante quod sequitur. Exaltavit hūiles / fit et gratiarū actio p̄ canticū. Magnificat anima mea dominum etc.

Finit Centilogium de impulsibus et subiungitur tractatus de theologia mystica & satisfaciunt tertie parti promissionis facte in p̄hemio sex lectionum.

K. **I**ncipiunt considerationes venerabilis ac egregij sacre theologie p̄fessoris magistri Johānis de Berseon Cancellarij ecclesie parisiensis de mystica theologia:

Prologus

Poenitemini et credite euangelio. **P**ar. p̄mo. **A**stringit me p̄missio nouissima / illud agredi q̄d vestram expectationem reperere nunc sentio. oñs dere scz **A**n cognitio dei melius p̄ penitentem affectum / q̄s p̄ intellectum inuestigantem habeat. **U**bi eniti debeo / si forte p̄is aspirante conatibus deo / poterit studium meum caipa ad cōmunem intelligentiā deducere que super theologia mystica / hoc est occulta / diuinus tradidit **D**ionis. edoctus non dubium ab illo qui ait. **L**oquimur sapientiam apud p̄fectos / sapientiam in mysterio que abscondita est. **C**onari preterea meditor si ea que de contemplatione meditatione. raptu. extasi. et de excessu mentis. de diuisione sp̄s et anime. et similibz / doctores eleuati scriptis reliquerunt. poterint ita palam fieri et quodāmodo reuelari. vt alij ab expertis quales rari sunt possint intelligere aut saltez fixe credere sanctos illos viros habuisse scientiam longe altiorē a natura cōmuni. quos ad supplementales rapuit excessus diuina contemplatio. **D**icaz vero quod frequens est apud vnūquemqz in aggressu alicuius vel insoliti vel ardui.

trahi quippe solet animus in varias pres pro varietate rationū operis. **C**ōperi hoc ip̄e pluries / nominatim in re p̄senti. **T**rataturus itaqz materiam / qua nulla sblunior est / nulla diuiniōz / sed nec vlla queri difficilior / sicut nulla potest salubrior inueniri / vtpote in qua nostre felicitatis cardo figitur. **C**ontremui ad aspectum maiestatis huius sapientie / verens ne perscrutator e⁹ volens fieri opprimerer a gloria. **D**ebinc expaui ne superba presumptio vexaret me. **Q**uis enim magna moliens nō impugnatur ab ea. **E**xtimui deniqz ne de curiosa singularitate notarer quā duabus vltimis lectionibus sceleris condemnauī. **A**uero poterant hec turbare retro qz flectere pedes mee inuestigationis ne progrederer / si d̄ solis viribus propijs confiderem / et non in eo qui dicit. **Q**uerite dominū semper. **S**i preterea constrictus duplici officio publico non deterrerer / aspiciens damnationes serui pigri abscondentis talentum domini sui / audiens quoqz angelum apud **T**hobiam qz opera dei reuelare et confiteri bonificum est. **D**eniqz si primuisset sapiens ea que commemoramus non dixisset de sapientia. **Q**uā iniquus sine fictione didici et sine inuidiā cōmunico et honestatē illi⁹ non abscondo. **Q**uō autem de iactantia additam ē. vtinam qui gloriatur in domino gloriatur. **Q**uis assecrabitur homini uens sup̄ terram etia z sup̄ astra celi posuerit nidum suum / etiam si in lecto cōtemplationis dormierit. etiam si māna deuotionis absconditum gustauerit. **Q**uid bec omnia? **Q**uis non expauescat horrore vebementi quando a celi palatio detract⁹ est lucifer. a medio lapidum ignitorum in sterquilinum damnationis? **Q**uādo in die illa duobus existentibz in lecto vn⁹ assumet et alius relinquetur. **Q**uando demum filij israhel p̄strati sunt in deserto qui pane celi vescabantur et inimicos suos eos qui mētiunt sunt ei cibauit dñs ex adipe sumēti / et de petra melle saturauit eos. **T**e michi si gloriā meā quesiero. illa proisus nihilē. **I**lla nihilominus condemnabit me. **T**e si gloriatus fuero in damnatione mea / et in nihilo / terreat applica tuba. **S**i inquit habuero p̄phetiam / et nouerim mysteria omnia et omnem sciētiam et si habuero oēm fidē. ita vt montes transferam / caritatem autē non habuero / nihil sum. **Q**uis autem cer⁹

tus est sine miraculo caritatem se habere?
Quid scis pauper homuncio si lumen aliis
 quod intelligentie aut aliquis tepor tenuis
 is deuotionis videtur dari tibi seruo neq̄
 et hoc ad utilitatem alioꝝ vt illuminentur
 vel calefant. tu vero instar cerei accensi re
 digens in cineres. **Q**uerte hoc misericor
 dissime deus. etsi de te loquendum est si in
 te exultandum/exultemus cum tremore. et
 doceamus cum humilitate querendo vni
 cam gloriā nominis tui p̄ seruos tuos do
 minos et fratres meos/quibus ideo de se
 cretis sapientie tue loqui velle mihi videoꝝ
 vt dimissis interim sterilibꝝ studijs/di
 uaricantibus animū ad multa/inflamet
 eos verbum sp̄s tui querere te in simplici
 tate cordis. **I**ntelligere porro quale est il
 lud. **V**acate et videte quoniam suavis est
 dominus. **S**timulentur postremo ip̄i nō
 ira soli tradere se intellectui ip̄m erudiēdo
 q̄ affectus aridus/imo passionibus horre
 scens et fordescens deseratur. **N**am apud
 quos alios aut quonā potius loco altero
 doctrina hec de theologia mystica tradi po
 test? **Q**uod si hoc ip̄m attingere quod op̄
 to denegatum fuerit ignoscat peccatis no
 stris deus/et p̄m qd̄ habere mihi videoꝝ
 desiderium aut tollat si impium est etsi fal
 loz/aut si recte cōsici sum iustificet me in
 iustificationibꝝ suis ille qui desiderius pau
 perum exaudit et p̄paratiōem cordis eoz
 audit auris sua. **J**udicare pupillo et humi
 li vt non apponat vltra magnificare se hō
 sup̄ terram. **D**is itaq; p̄locutis p̄cipue
 ad fodiendum de p̄fundo humilitatis lo
 cum quo sine collapsu tota dicēdoꝝ fabri
 ca solides. **E**t ab oratione more diuini dio
 nisq; sumendo exordium explicabo materi
 am disiunctim p̄ cōsiderationes seu anno
 tationes in modū capituloꝝ. **Q**tinus audi
 tor recreetur interuallis/et nō cōtinua con
 fusaq; locutione lassetur. **N**ihil quoq; no
 ui allaturus sum qd̄ nequeat in alijs scō
 rum libris inueniri/ab eis nimirum quid
 omissum est. sed eoz sententias meo ordie
 ac verbis explicabo. **T**ractatus iste de
 mystica theologia. c. lviij. cōsiderationes con
 tinet/et octo partes habet seu materias p̄
 cipales. **P**rima pars est de quibusdam
 p̄ambulis ad theologiam mysticam et a
 p̄ma cōsideratione vsq; ad nonam inclusi
 ue. **S**ecūda est de natura aie rōnalis et
 sex potentijs eius a nona cōsideratione vsq;

q; ad decimam septimam. **T**ertia est de
 luminositate dictarum potētiarum a decimā
 maseptima cōsideratione vsq; ad vicesimā
 p̄mam. **Q**uarta de cōtemplatione me
 ditatione et cogitatione a vicesimā p̄ma vsq;
 ad. xxvi. **Q**uinta de tribus oculis a
 nime et de tribus affectionibꝝ correspondē
 tibus in. xxvi. et. xxvij. **S**exta est de acq̄
 sitione theologie mystice et de decē eius dif
 ferentijs ad theologiam speculatiuā a. xxvij.
 vsq; ad. xxxv. **S**eptima est de amore et
 eius triplici p̄prietate. et ibi de raptu et extra
 si a. xxxv. vsq; ad. xl. **O**ctaua est de vi a
 moris qui amantem vnit cum deo et stabi
 litat requiescere facit a quadragesima vsq;
 ad finem.

Sequitur prima.

consideratio de triplici theologia scz p̄pria
 symbolica et mystica.

Aliqua est theologia mystica vlt
 tra eā q̄ vel symbolica vel p̄pria
 nominatur. **I**ta enim sepate tra
 ctauit de ea sub p̄prio titulo bez
 nis **Dionysius** a conscio diuinorū secretoꝝ
Paulo doctus. **C**um enī scripsisset de
 theologia symbolica que vnitur corp̄is si
 militudinibꝝ translatis ad deū vt q̄ est leo
 lux agnus lapis et similia fm quā dicit de
 omninomi. **C**ū p̄reca tradidisset theolo
 giam p̄p̄iam p̄ quā ex effectibꝝ reptis i crea
 turis p̄ferim p̄fectioribꝝ ad extra cōsurgi
 ad affirmādū aliqua de deo vt qd̄ est ens et
 vita a quo omnibꝝ deriuatū est esse et viue
 re. **T**andem addidit modū inueniēdi de
 um p̄fectiorē ceteris quo p̄ abnegationem
 et p̄ excessus mentales tanq; in diuina cali
 gine videatur deus. hoc est in occulto et in
 abscondito vbi posuit tenebras latibuluz
 suum qd̄ attendens vnus ex p̄ph̄is sub as
 sertione clamauit. **V**ere tu es deus abscon
 ditus. p̄pterea hic liber intitulatur de theo
 logia mystica. **D**istinctum autem interpretat
 absconditum. **P**rim⁹ liber deest apd̄ nos
Secūdus aut̄ de diuinis noibꝝ appellatur.

Consideratio. II.

tractat abnegatiōem similitudinū et explicat
 theologia mystica innititur ad
 sui doctrinā/expiētis habitis
 ad intra i cordibꝝ animarum de
 uotarum. **S**icut alia duplex
 theologia ex bis p̄cedit q̄ extrinsec⁹ oñdūf

Concoris est omnium doctorum sententia quod theologia mystica procedit per abnegationes ut quod deus non est leo bos lapis etc. Quis autem diceret quod theologia mystica sola ab negationem consecratur nihil relinquens de deo positivie cognitum vel expertum? Et sane cum anima non nihil operatur et non nihil patitur in tali statu constituta/ut aliqd experitur necesse est. Illa autem experientia que intrinsecus habetur nequit ad cognitionem intuitivam vel immediatam deduci illorum qui talium in experti sunt. quemadmodum nullus posset docere perfecta intuitiva et cognitione que res est amor apud illum qui nunquam amasset. que similiter res est gaudium aut tristitia/aut alia ex passionibus intrinsicis anime/ si nunquam aliqua tali passione fuisset affectus. Hoc idem de cecis respectu colorum/et de surdis respectu armoniarum dici solet. **H**as vero cognitiones experientiales de deo/interiorius vocant sancti variis nominibus sicut per rei varietate multiplicare sunt super numerum. Vocant autem contemplationem. extasim. raptum. liquefactionem. transformationem. unionem. exultationem. iubilum. **J**ubilum esse supra spiritum. raptum scilicet in divinam caliginem. gustare deum amplecti spiritum. osculari eum. gignere de deo. et parere verbum. Introduci in divina cellaria. inebriari torrente voluptatis. currere in odorem vinctorum suorum. Audire voces eius. intrare in cubiculum. in pace in idipsum dormire et requiescere et cetera.

Consideratio. III.

Anime rationalis capacitatem et iudicium ponit et idiote recte sentientis cognitionem docto preferit philosopho.

Theologia mystica sicut innititur experientis perfectioni certitudine cognitis. Ita perfectior atque certior debet iudicari. **N**ullus ambigit aiam rationalem excellere tum in essentia. tum in virtute et operatione supra qualibet alias creaturas post angelos a quibus minorata est paulo minus. Propterea si per ea que facta sunt cognoscatur deus. sempiterna que virtus eius et divinitas ipse sane in illis effectibus vel ex illis amplius cognoscatur que perfectiores esse constat et certius quod certiores. Et primem quippe que erit ab extrinseco certius si illud quod intrinseco fit non certissimum ab anima experiente iudicetur. **E**x quibus elicio pul-

chrum corollarium. Quod si philosophia dicatur scientia ois procedens experientis/ mystica theologia vere erit philosophia. **E**ruditus in ea quolibet aliunde idiote sint/ philosophia recta ratione noiantur. **I**nde expertus exultans spiritu Confiteor tibi inquit pater domine celi et terre quod abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea puillis. **I**ta pater quod sic placitum est ante te non meritum. **U**n et sapientia puillis locuta est/ et lecte dei puillis dar intellectum.

Consideratio. III.

Ostendit non posse quemque perungere ad interiora spiritus nisi doctum et experientia referentem.

Theologiam mysticam quis nullus attingat perfecte ignoratis experientiam accipiuntur. Non est tamen ab experientia danda vel accipienda desistendum.

Similitudo in ceteris scientiis philosophicis facit primam partem esse perspicuam.

Ignorato quippe quod ignis est calidus et aqua frigida. aut quod eclipsis lune fit per interpositionem terre diametraliter inter solem et lunam/et irade similibus conclusiones ex talibus deducte non sortirentur certitudinem nisi que libris habere de principibus/aut minoribus. **C**ognitio autem principiorum in casu nostro si habetur habetur per solam fidem et credulitatem quam narrantes et expertis consentimus.

Ribilo minus per secundam partem considerationis addamus quod pauca sunt aut nulle scientie naturales ad quas tractandas et addiscendas veniet multi qui talium scientiarum principia acciperint ab experientia propria. **S**ed multa ex aliorum approbationis assertionibus presupponunt.

Sic Ptolomus in astronomia. sic Procras et Galienus in medicina. **S**ic alij in istis et alijs scientiis studiosi fecisse quorundam diebus facere cognoscuntur. **H**oc videtur Pythagoras. Plato. Aristo. et Phisiostrater. **P**aulus. Quorum primus indicebat discipulis suis ut per quinquennium silerent dictis suis crederent. **A**lius dixit sumendum esse ex credulitate compendium. **T**ertius ait addiscentem oportere credere. **Q**uartus si milia pene verba posuit in dissimili materia. **O**portet inquit accedere ad deum credere.

Consideratio. quin

ta arguit presumptionem in eruditus et in rimam experientiam preferit omnibus alijs iocunditate. sapore. et perspicuitate

Quia vero sic operatur...
Consideratio. VI.
Consideratio. VII.

Quia nemo scit que sunt spūs ni
 si spūs q̄ in ip̄o ē. p̄pterea discō
 li sunt ⁊ nequaq̄ mistic theolo
 gie idonei auditores qui nolūt
 credere vt tādē intelligāt. **V**eritas hec
 tum ex se ip̄a p̄bat. tū ex autoritate p̄phetica
 roborat. Nisi in q̄t credideritis nō intelli
 geris. tū deniq̄ ex p̄cedēti satis patet. **E**t
 los ediuerso possibile est multa cognosce
 re p̄ alioz traditiōem q̄ fidē p̄stabant eis q̄
 scī viri/experti taliū. asserūt. tam in p̄mōe
 q̄ in scriptura. quib; in nullo credere/attē
 dite p̄cor q̄ inciuile. q̄ discōlū. q̄ impium.
 Eos itaq̄ fallere velle ceteros/nullo pacto
 suspicari parit̄ corz veracissima sac̄rissima
 q̄ p̄bitas. nulli lucro/nullicq̄ honori inibi
 ans. nec odio vel alia passiōe viciosa labo
 rans. Falli aut̄ eos posse in exp̄ientia talit̄
 certa q̄liter p̄dicimus q̄s putaret. **A**dde
 q̄ nō vnus aut alter ista dicit. sed mille im
 mo innumere sunt assertiōes taliū conco
 rdisime dicentiū theologiam misticam per
 exp̄ientia intīmā colligi. eam q̄ longe sub
 limiorē ⁊ vltra q̄ dici valeat iocūdiōrē/sa
 pidiorēq̄ ⁊ p̄spicaciōrē existere supra cete
 ras cogitatiōes ab extrinseco veniētes. tan
 q̄ ille serpat̄ inter bebetes ⁊ inertes. ista lib
 nimis alis circūolās ⁊ euolans sup̄gredia
 tur vn̄uersa. **Q**uod si nullus ē q̄ sibi discre
 di de suis exp̄ientijs interiorib; asserēt̄ fer
 ret equo aio. q̄ inciuile sit ⁊ irrobabile imo
 q̄ destructiū ois socialis conuictus inter
 hoies si tot ⁊ talib; summe p̄bitatis ⁊ excel
 lentie viris fides negetur. ipi viderint qui
 non credunt.

Consideratio. VI.

ostendit affectiones internas nō posse ple
 nariē verbis exprimi

Operaciones interiores p̄sertim
 in affectu nō ita clare p̄ferūtur.
 nec ita p̄nt scriptis tradi sic sens
 tiūtur. Et hec est rō q̄re ap̄ls dē
 rit se audisse archana verba/que non lice
 bat homini loqui quoniam illa minus po
 tuit tradere. **B**eato **Dioni.** exempli gr̄a q̄
 accepit. Rursus b̄t̄s **Dioni.** plus ꝑcepit
 ex v̄bis ap̄lic. q̄ scripti derelinq̄re fas ha
 buit. **C**ui rei sensibile exēplū est. in specu
 lis semet quodā ordine aspiciētib;. **O**bscu
 rior itaq̄ est imago in p̄mo speculo q̄ res
 ip̄a. imago deinde p̄me imaginis sbobscu
 rior est in sc̄do speculo. et ita deinceps i ter

tio quarto et ceteris quousq; inntua refle
 rio cesset euanesens.

Consideratio. VII.

ponit causam iudicioz quō errat circa do
 ctroz traditiōes q̄ vident̄ cōtrarie. cū sint
 summe intelligibilib; concordēs.

Possibile est hoiez minus exp̄tū
 deuotoz affectuū plus in corū
 disputatiōe eruditū in uēiri. **L**a
 p̄iamus ex similitudinib; argumē
 tum. **M**edicina q̄dē multa ꝑtinet q̄ in sol
 exp̄ientijs fundata sumpta q̄s sunt. **A**ttā
 nihil p̄hibet q̄sdā inexptos taliū/meliores
 esse rōcinatores exp̄tis. q̄m in cecis a nat̄
 uitate p̄t̄ inesse ꝑgnitio rōciatiua magna.
 de multisq̄ p̄ visum solū p̄mitus habita it
 a mlt̄ alijs. **I**raei de b̄rō **Didimo** ceco tra
 dit̄ interpretes eius. **H**ierō. q̄ in disciplinis
 illis q̄ visu capiūtur/vt synt mathematice
 scientie fuit eruditissim; q̄s scias mltos vi
 dentiū oculis suis cōstat penitus ignorare.
Cur igitur in re n̄ra par euētus negabitur.
 vt hō parū vel nihil deuotus. possit alioz
 deuotoz scripta studere/cōferre ad inuicē.
 vnū ex altero concludere vel elicere/impu
 gnare vel fulcire. **H**oc itaq̄ mō de fidei ar
 ticulari. vtiq̄ nō exp̄tis quoridianū exerci
 tium theologicē schole facit. **H**ec cōside
 ratio iuncta ceteris facit ꝑcorā īter d̄ca
 sanctorz. q̄ ricari vident̄ ad inuicē. q̄ b̄sdā
 dicētib; q̄ soli boni ⁊ deuoti cognitionem
 dei verā accipiūt. alijs ꝑdicētib; multos ex
 p̄his paganis/multos q̄s ex theologis ne
 quissimis scire plura de deo. nimirū cum ⁊
 ipi demones credūt ⁊ ꝑtremiscūt. **P**rimi
 itaq̄ de scia exp̄imētatiua theologicē mistic
 stice. **A**lij de rōciatiua theologicē symbo
 lice vlt̄ p̄rie vlt̄ etiā misticē loqui volunt

Considera. VIII.

ostendit fructū hui; libri et quō in ea errat
 qui eam tradūt vel tradiderunt et quomo
 do sit vlt̄ a quibus examinanda.

Epedit scholasticos viros etiā
 deuotionis exp̄ptos in scriptis
 deuotis. **T**heologicē misticē di
 ligenter exerceri dummodo cre
 dant eis. **H**oc ideo dicitur primum. quia
 quis nouit si tandem ip̄is ex familiari tali
 colloctiōe aggenerabit vt solet q̄dā amor
 ardor exp̄tēdi ea q̄ sola interim fide tenent.

• Secūda pars de mystica •

et que docta ratiocinatione conferunt ad inuicem. Ignitum eloquiū tuum uehemēter ait p̄s. Et seruus tu⁹ dilexit illud. Quis autē appinquauerit igni ⁊ vestimenta eius non ardeant vel caleant. **E**t Rursus ali⁹ fruct⁹ est p̄ illis quos p̄dicatio sumpta ab h̄mōi doctrina/poterit accendere ad amorē dei iam p̄conceptū/remanente etiā frigido pectore eius qui loq̄tur. vt ex voce p̄icē q̄ se nō intelligit/venit homo audiēs ad cōceptus siles. quales essent si voces h̄mōi articulate ab hoīe formarētur. **E**t Deniq; comprū est multos habere deuotionez sed nō scdm̄ scientiam. quales p̄culdubio prouississimi sunt ad errores/etiā supra in deuotios. si nō regulauerint affectus suos ad normam legis xp̄i. **S**i ~~vero~~ capiti pp̄rio proprie sc̄z prudētie inhererint/sp̄reto alioruz cōsilio/hoc in **B**egardis ⁊ ture lupinis manifestū fecit experientia; dū itaq; sequebātur affectus suos sine regula et ordine/postposita lege xp̄i. p̄sumptio nequissima p̄cipitauit eos/vt dicerent hoīem postq̄ ad pacē tranquillā sp̄s puenisset absolutū esse leq̄gibus diuinoz p̄ceptoz quā pacē in eis causabat angelus sathane transfigurās se in angelū lucis. hoc mō similes pacē valde similem illi paci quā apls dicebat oēm exp̄perare sensum. **P**ropterea necesse est p̄ argutione aut directione taliū esse viros studiosos in libris eoz q̄ deuotiōem habuerūt fm̄ sciam. **E**t eos nihilomin⁹ cōmonitos velim ne citius debito dānare p̄sumāt p̄sonas deuotas simplices in suis affectib; admirandis. vbi nihil aduersum vel fidei vel bonis morib; palā inueniūt/sed aut veniantur incognita/sub silentio suspensam tenentes sniam. aut cōcilio p̄itorz examinandā remittāt; p̄tiores aut sunt q̄s vtraz instructio reddit ornatos. vna intellectu ⁊ affectus altera. q̄les fuerūt **Aug⁹** sc̄us **Thomas**. **Bonauētura**. **Hilhelmus** parisi. ⁊ ceteroz ad modū pauci. cuius raritatis causam inferius asserre conabimur. **E**t Deniq; additū est in cōsideratiōe dūmō credant eis. **A**lioquin ipi talia scrutantes deficerēt scrutiniō: et nō nisi laqueos infidelitatis; si bimet acquirerent. ⁊ densioribus tenebris circūuoluti cecarentur.

Secūda pars principalis est de natura anime rōnalis ⁊ sex po

si p̄fecta
s

tenijs eius. **A** nona cōsideratione vsq; ad decimā septimam. **O**rdine vero nona cōsideratio/modum ostendit p̄cedendi i hoc opere. exclusis minus seruientib; p̄posito/manens circa anime p̄prietates.

Et pedit ad ipius **T**heologie mystice cognitionem speculatiua; adquirendam/naturam anime rōnalis et eius potentias ⁊ cōgnitiuas q̄s affectiuas cognoscere. **C**ōsideratio hec de se p̄spicua est q̄m̄ ignorata natura ignoratur eius passiones. **P**ositis ergo eis q̄ oñdunt aliq̄s esse theologia mysticā/tradēdo sub q̄dā generalitate quē admodū p̄sit ⁊ p̄ quib; p̄sit suum studium eniti/volumus adducere in cōmunem intelligentiam si de⁹ annuerit qualis sit hec theologia mystica/et in qua vi anime reponitur/qua ratione comparat/quo fructu/que sine conquiratur/q̄ fieri ignorata anime natura nullo pacto potest. **E**t quoniam doctrine modus optimus est p̄ resolutiua; abstractiones dū fiūt vel vsq; ad p̄ma principia p̄ se nota. vel vsq; ad simplices rerum quidditates. eas a confusione accidentiū/et ab inuolutione circūstantiarum forinsecarum denudando. placet hoc loco ipsam simplicem anime substantiam secernere q̄ dammō iū varias denominationes/iuxta multiplicitatē effectiū ab ipa eadem p̄ducibilem. vt dicatur talis. quia talis eūcitiua est/et altera quia aliorum. **E**n hoc itaq; mihi vidēt̄ formalitates agere laudabiliter docte/et acute. q̄ resolutiōes huiusmodi queant fieri que admodū ap̄ mathematicos abstractio a motu ⁊ a materia. fit etiā abstractio p̄cti a trina dimēsiōe. linee a duplici et superficie ab vna. **A**t admodum affirmant vltra q̄ p̄ter omnem operationem intellectus illa sunt in rebus taliter penitus qualiter intellectus adstrabēs ea imaginatur/q̄ sunt vniuersaliter q̄ distincte eternaliter et cetera similia. **E**go procul dubio tota sententia dissentio ab eis/q̄ non intelligo qua ratiōe istud dictum p̄fertim in diuina simplicitate pro vero posit vel sano sustineri. neque propterea abstractionem est mendacium. quoniam et si nature rerum sic se habeant vt intellect⁹ negocians circa eas possit vti talibus abstractionibus ad faciliorem intelligentiaz. nihilominus scire debent nō taliter distinguere eādem q̄litate p̄t eā intellect⁹ id est distincta

Commodum

I

Theologia

secernere. Alioquin res eadem a seipſa reali distinctione differet. Ita enim potest intellectus concipere (exempli gratia) quod voluntas per se in voluntate differt realiter a voluntate quod voluntatem dicitur sicutque in eadem essentia a se intellectus et voluntas exiſtes ab eadem essentia quodlibet ex parte rei distinguuntur. Sed hec materia minus utilis est quam ut nos sua impugnatione longiori sermone detineat. Ab artibus preterea logicis et metaphisicis potius quam a theologia presupponenda ventila da est. Iſertim dum de theologia mystica sermone habeamus. Dicamus ergo de anima rationali quod ipsa per diversitate officiorum et agibilibus distinctas vires habet. distinctas inquam non re sed nomine. Ita enim virtus facta est ita secunda quodammodo ipsa eadem existens. quemadmodum si contineret in se tales virtutes realiter vel aliter ex parte rei differentes. imo eo amplius quo virtus non tantum una est unica fortior est seipsa dispensa. sicut sapientia in deo perfectior est secundum deductionem vel Augustinus vult locis plurimis de trinitate quod est fortitudo. iusticia. et bonitas. et ita de ceteris perfectionibus. quod si ab eis qualibet distinctione secernatur. Qui aliter capiunt viderint quod recte. Ego sane non capio. Attamen sic iramur in proposito quasi vires anime essent penitus in natura distincte dividentes primo animam rationalem in intelligentiam simplicem. secundo in rationem. tertio in sensu alitatem vel animalitatem vel potentiam cognitivam sensualem. et hoc quo ad vires cognitivas. et quod ad affectivas proportionabiliter. Primo in sensum seu mentis apertum. Secundo in voluntatem vel appetitum rationalem. Tertio in appetitum animalium. quarum virium inde mox docebimus proprias rationes.

Consideratio decima simplicitatem intellectus explanat pro ut dicitur lux anime et angelo similis et dei capax et quomodo varijs nominibus in scripturis significetur.

Intelligentia simplex est vis anime cognitiva suscipiens immediate a deo naturalem quandam lucem in qua et per quam principia prima cognoscuntur esse vera et certissima terminis apprehensis. Principia huiusmodi nominantur aliqui dignitates aliqui communes animi conceptiones. aliqui regule prime incommutabiles et impossibiles aliter se habent

re ut quod de quolibet affirmatio vel negatio quod totum est maius sua parte. quod intellectus perfectius est non intellectivo. quod spirituale cor porali ceteris paribus. quod si homo intelligit homo vivit et similes. Qualis vero sit illa lux naturalis. Dicitur potest probabiliter aut quod est aliquid dispositio conaturalis et cocreatura anime. quam aliqui vocare videntur habitum principiorum vel probabilius quod est ipsamet anima existens lux quedam intellectualis nature derivata ab infinita luce prime intelligentie que deus est de quo Jobanes Erac lux vera que illuminat omnem hominem ventem in hunc mundum. Et per signatum est super nos lumen vultus tui domine. Porro quod secundum Dionysium. vij. ca. de divinis nominibus. In progressu rerum a deo fit concatenatio quedam ut infimum superiorum sit primum inferiorum. Angelus a quo minoratus est paulo minus homo quoniam est intelligentia simplicior hominis habet in sua natura illud quasi infimum quod homo habet in sua natura superius. ut secundum hanc intelligentie vim coniungantur absque medio alterius spiritus duo intellectus angelicus et humanus. Hoc tamen non ita accipiendum putamus quasi medium sit aliquid inter gratiam rationalem et deum. Contra dicit enim Augustinus qui nihil esse superius mente nostra dicit propter deum. Attamen deo negaverit angelum eo modo recte dici superiores anima nostra et deo proximiorum quam perfectior est. nullus unquam. Dicam quod idcirco quod uterque a deo e que immediate tria suscipit que sunt natura gratia et gloria. Sed in reliquis sicut est iter angelos hierarchicus ordo. sic angelorum ad homines secundum tres actus hierarchicos quos frequenter nominat Dionysius qui sunt purgare illuminare et perficere et hoc respectu gratiarum et perfectionum secundarum.

Denique vis hec intelligentie simplicis quoniam nominatur mens quandoque celum superius quandoque spiritus quandoque lumen intelligentie quandoque umbra intellectus angelici quoniam lux divina in qua veritas incommutabiliter lucet et cernitur nonnunquam vero scintilla vel apex rationis.

Consideratio. XI.

rationis vim exprimit quod nunc intellectui nunc sensualitati deseruit et duplici nomine appellatur.

Ratio est vis anime cognoscitiva deductiva conclusionum et premissis elicitiva

Secunda pars de mistica

quoque insensatoz ex sensatis/et abstracti-
ua quod dicitur/ nullo organo in opatione sua
egens. **H**ec descriptio per ultimam particulam
notat differre rationem a sensalitate que utitur or-
gano. **P**er alias autem ab intelligentia simpli-
ci secernitur cuius opatio magis attendit
in receptione cognitionis simplicis a superi-
ori luce deo. que attendat in deductione conclu-
sionum/ quod est proprium rationis. siue principia supra
sunt ab experientis per sensus siue illa sibi pre-
tauerit ab alto simplex intelligentia. **E**x
hoc vero duplici usu rationis nunc a superioribus
principiis per se notis in lumine intelligentie
simplicis. nunc ab inferioribus que per experien-
tiam adquiruntur/ ut quod ignis est calidus/ for-
tior ratio duplex nomen. ut dicatur portio
rationis superior. portio inferior. ut preterea
dicatur habere duas facies unam ad superio-
ra. ad inferiora alteram. **I**mo et ex hoc po-
nitur constitui velut in horizonte duorum mun-
doz spiritualis scilicet et corporalis. **E**t ex por-
tionem rationis superiorem nomine viri. et inferior-
rem nomine mulieris appellamus. **I**tem enim
viuacitatis et virtutis habet rationem dum superioribus
intendit respectu illius quas contrahit
ex inferioribus/ quantum vir a muliere differt in
virtute. **P**ostremo rationi quoniam alia nomi-
na tribuimus utique est celum medium in anima
quod est in umbra intelligentie simplicis/ sicut
intelligentia simplex in umbra angelorum et an-
gelus in umbra dei.

Consideratio. XII.

diuidit sensualem virtutem quod precipit in-
terioribus sibi deputatis quomodo transmittit
lucide declarat.

Vis cognoscitiua sensualis est vis
aie utens in sua opatione orga-
no corporeo tam exteriori quam in-
teriori/ ad ea que sensibilia sunt per
se vel per accidens cognoscenda. **E**t continuo
apta est ad duas virtutes ad duas virtu-
tes precedentes. **C**uius multiplex est officium
multiplex quoque appellatio. **N**am cum accipit
immediate motiones obiectales rerum exte-
riorum/ et sic dicitur sensus exterior in quinque
distinctus/ qui sunt visus auditus gustus
olfactus tactus. **A**ut recipit immediate sen-
sationes factas in his quinque sensibus iudi-
cans inter eas. sic est sensus communis. **A**ut pre-
sequenter ex iudiciis vel sensationibus factis in
sensu communi. componit et diuidit. et sic dicitur ima-
go. vel fantasia. vel virtus formatiua. **E**t si

ex sensatis elicit insensata hanc estimatiua
noiamus/ que de proprio vel nocuo diiudi-
cat. **D**ue preterea sunt vires retentive spiritus in
abundantia. **U**na per sensum communi que imaginatio quoniam
que noiat. **A**ltera per formatiua et estimatiua/
cui memorie nomen inditum est. quoniam omnium virtutum
cum suis organis amplior manifestatio (qua
ad proprium negocium ista sufficit) ad naturales
et medicos referat. **P**orro vis bec cogni-
tiua sensualis nuncupat. aliquam aialitatem/ non
nunc sensualem/ quoniam celum primum vel infimum
quoniam imaginatio. quoniam umbra rationis. **I**n qua
rursus umbra variis gradibus per varietate sus-
orum officiorum designant. **E**t itaque sensus
exterior nouissima lux potentie cognitiue que
deficit vel occidit in potentia solam vegetati-
ua vel nutritiua. debinc sensus communis (habens
sub se hanc lucem quasi in umbra sua) reponitur
in umbra fantasie. sic fantasia in umbra esti-
matiue. et hanc in umbra rationis collocamus.

Considera. XIII.

agit de affectiuis potentibus in genere et speci-
es earum subdiuidit.

Cuiuslibet potentie cognitiue corre-
sponder proportionalis virtus affe-
ctiua. **C**um enim apprehendit ali-
quid a potentia quod est conueniens
sibi vel disconueniens/ et sub tali aliquo ratione sibi
subiicit/ exprimitur aiam applaudere quod
modo ad hanc apprehensionem si sit conueniens vel
conueniens/ et horrere si sit disconueniens. **D**icitur
amplius nullum esse ens quod non habeat appetitum
proportionaliter ad finem que sibi iure diu-
ine legis debitus est. **S**ed non dicitur hic appe-
titus proprie affectiuis preterquam in rebus cogni-
tione vigentibus. **S**unt igitur tres vires affe-
ctiue proportionales cognitiuis scilicet sinderis
voluntas et appetitus sensitivus.

Considera. XIII.

sinderisim metis diuidit/ eiusque apprehensionem
sunt quae sedet declarat cum nonibus appropis

Sinderis est vis anime appeti-
tiua suscipiens immediate a deo
naturalem quandam inclinatio-
nem ad bonum per quam trahi-
tur insequi motionem boni ex apprehensi-
one simplicis intelligentie presentati. **Q**ue
admodum namque se habet intelligentia res-
pectu veri primi et certi. **I**ta sinderis res-
pectu boni finalis/ sine mixture ma-
licie simpliciter presentati. **Q**uoniam

simplex intelligentia sicut non potest dissentire talibus veritatibus agnitione habita quid termini significet. Ita non potest sinderis nolle positive principia prima moralium dicit sibi per intelligentiam omnia sunt. Quod vero possit ea non velle habet in suspensio se tenere contra opinionem affirmatiuam tenet parte.

Quia h tripliciter vti possumus nomine sinderis. Aut prout est inclinatio talis de cuius quiditate probabilitas est. vti quod talis quod de quiditate simplicis intelligentie posuimus. Aut sinderis dicitur actu huius virtutis consequentem ex apprehensione huius intelligentie. Aut tertio dicitur habitu ex actibus frequentatis ingenitum. Non secus de intelligentia distinctio se offert per virtute vel pro actu eius vel per habitu ex actibus derelicto.

Sinderis autem alijs nominibus appellatur vel habitu practicum principiorum vel scintillam intelligentie ratione cuiusdam sue euolatio nis et ardoris ad bonum vel portionem virginalis anime vel stimulum naturalem ad bonum vel apicem mentis vel instinctum indelebilem aut aliquo tali nomine ut quod est celum supremum in affectivis potentijs. Et ita proportionabiliter ad ea que de potentia cognitiua dicta meministis

Consideratio. xv.

variat nomen appetitus et secundum hanc accipit virtutem appetitus rationalis.

Appehtus rationalis est vis anime affectiua apta moueri immediate ab apprehensione cognoscitiua rationis. Sic appetitus si sit respectu possibilium et impossibilium nominatur quicquid voluntas. Si consideret respectu actus a se eliciti dicitur libertas. Si sit respectu obiectorum non finalium et possibilium dicitur electio vel appetitus electiuus. Et respectu actuum impatorum dicitur appetitus dicitur vel executiuus. Si sit voluntas exequendi ea que iam electa sunt dicitur propositiuus. Et inclinatio ad hec exequenda dicitur conscia. Nisi dicamus quod conscientia duo importat simul iudicium et affectionem comitem. Si vero consideremus passiones motiuas huius appetitus rationalis sic dicitur generali nomine appetitus rationalis affectiuus vel affectio rationalis. Si autem sit respectu boni vel mali ut sic apprehensi per rationem ipse appetitus dicitur concupiscibilis. Si vero illud bonum vel malum preterit ut arduum irascibile appellatur. Quatuor secundum

philosophum et sequentes habent vires et concupiscibilis et irascibilis in sola sensualitate proprie radicetur. Sz augustinus et theologorum aliter versus habet.

Consideratio. xvi.

ponit appetitum animale non solum homini sed et bestijs conuenire.

Appehtus animalis vel sensualis est vis anime affectiua apta moueri immediate solum ab apprehensione sensitua. Addita est dicitio hec exclusiua solum ne nos urgeat controuersia vtrinque probabilis videlicet. An appetitus rationalis possit immediate ex cognitione sensitua solum moueri sicut potest ex deliberatione rationis. Dicitur quod appetitum in irascibile et concupiscibile secernimus per eas que mox dicte sunt obiectales rationes. Breter hunc appetitum quodam posuisse vident sensum nature ad bonum vel malum saluantes ex hoc multos effectus mirabiles in animalibus respectu talis vel fuge vel persecutionis quilibet non pre reddi causa ex apprehensione cognitionis sensualis ut quod pre hostem non viso horrescit pili cum tremore quodam quod econtra fit amico prete. quod formica preuens future hyemi ingenitum farris coponit aceruuz. et ita de pluribus absque numero.

Quid hoc mirandum si corpora animalium ducant se cretis instinctibus vel pulsibus ad suos fines quoniam in corporibus alijs minus perfectis minusque organisat/ tot mirabiles ad suos fines que quedos naturales tractus inuenimus/ imo plurimi sunt reze variaz adinuicem tales tractus/ quorum sine ignoramus/ ut est tractus ferri ad magnetem. et maris ad lunam/ et aliorum ad alia. Dicitur autem sensum nature ita in omni re posuimus quod alio vocabulo lex nature/ vel inclinatio naturalis/ vel directio intelligentie non errantis/ potest nominari. Et nihil ab hac positione dissentimus.

Tertia pars principii.

palis est de luminositate dicitur potentia a. xvij. consideratione usque ad vicesimam primam/ Ordine vero. xvij.

Consideratio. xvii.

Sed iste potentie tres cognitiue/ et tres affectiue/ lumina quodam sunt/ que per considerationem lucis corporee facilius cognoscuntur. Itaque sol iste naturalis sicut in efficacia virtutis prestantior est ceteris corporibus. ita similitudine maiore habet cum spiritualibus/ et ad eorum

Secūda pars de mystica

cognitionē congruentiā manu ductōe deducit. Sic di. be. Dion. vlt. de cel. hierarch. Est aut sol illustratiū alioꝝ eoꝝ. isup q̄ aliterabilia sūt calefactiū / q̄z duoz pportōā lia gerit in se natura q̄libet rōnal. qm̄ lucet p cognitōz / z calefit p amorē. Dis p̄terea effect⁹ / p̄fert īmanēs / p̄duct⁹ a tali natura rōnali / dici meref lumē aliqd / aut rōe claritatis in cognitīua. aut caliditatis ī affectīua aut sil' vtriusq̄. Nō. n. forte p̄tingit repire cognitōz q̄ n̄ sit formalit' aut vtrualit' q̄dā affectio. Sic affectio n̄ videt' posse secerni: qn̄ sit q̄dā exp̄imētalit' cognitio. q̄ppe neutra potētia effectū suū cāt sine altā / qm̄ ad cognitōis causatōz potētia affectīua / sicut ad affectōz generadā cognitīua concurrīt. Effect⁹ aut sp̄ sue cāe q̄dā silitudo ē z imago. Sic p̄terea videm⁹ lucē n̄ eē sine calore salte vtrualit'. Caliditas q̄z lucē / p̄ductīua repit'. Rursus quē admodū lux z calor mutuo se fornicāt / qd̄ in p̄ductōe ignis facile est aduertere vbi calor flāma / z flāma calorem ingenerat. Nō alit' existimādū ē virtutib⁹ istis cognitīuis z affectīuis / qn̄ ex mutuo p̄curfu ordinato adinuit' / sit opatio / z tanto maior atq̄ p̄fectior / q̄sto virt⁹ q̄libet cuz q̄libet extiterit vnitior. Deniq̄ lux solis se diffūdit disp̄iter p̄ varietate medioꝝ / alit' in dēsitare / alit' in raritate / alit' in medio p̄ sp̄cūo z diaphano z puio. alit' in obscuro turbido z spisso atq̄ nubiloso. Quā silit' diffusiōe variāt p̄pinq̄tas atq̄ distantia. Alit' p̄plex q̄z obstaculoꝝ dispositio n̄ vnā reddit lucis radiātis imaginē / s; p̄ diuersitate incidētiaz radiantiū variatā. Attēdamus interim diuinā lucē q̄dā p̄portionabili silitudie solē se cōicare / nō tñ naturali necessitate / sed liberalissima z ḡuita c̄baritate / his q̄dē clari⁹ / his vero obscuri⁹. Dat ei se lucidi⁹ intelligētie q̄z rōni / z vtriq̄z limpidi⁹ us q̄z sē sui. Exēplū sensibile ad h̄ mauducē dū ē / si diuersa vitra opposuerim⁹ radijs solarib⁹ / scdm̄ p̄pinq̄ū z distās p̄ lineā rectāz inter solē z oculū n̄m. Cōstat inter duo q̄libet specula / eē spaciū vbi lumē solis aliter z aliter inspici possit. Ita vt posteri⁹ lumē apparet quedā ymbra vel adumbratio / si ad p̄cedēs cōpatur. Hoc in cādelis dispariter lucentib⁹ nocturno tpe p̄tra parietes inspiciamus / vbi lumē vni⁹ alteri maiori colatū / ymbra videt' / si certis obicib⁹ sua lumina simul cōfūdī veterim⁹. Cōpationes silit' milles de opatōne caloris fm̄ passa aliter z

aliter disposita aduertere facile est.

Considera. XVIII.

sex potētiaz oñdit capacitātē. s. mltis opinioib⁹ tā theologoz q̄z medicoz z p̄bilosophozum sensis sup̄ hanc eloquitur.

SEx iste potētie nō solū lumina que daz sunt / sed et qz luminosaz illustrationū capaces inueniūt / ipsas specialis rōnabiliter cōpam⁹. Primū est oñdere q̄liter sex iste potētie capaces sint luminosaz illustrationū. Et h̄ q̄dem agemus mō narratiuo / p̄supponētes veritatē ab alijs. Fuerūt nōnulli q̄ dicerēt deū q̄ est lux vera / illustrare aiaz n̄raz p̄ seipm̄ immedie / n̄ solū active z efficiētē / sed et formalit' aut q̄ formalit'. Nā iniquit' p̄gnitio creata hec p̄t. cur a cognitōe icreata istō auferret'. Preestim cū nullā ip̄fectōz depēdētis subiectōis / vel materialis in beidōis p̄pter h̄ in deo ponere cōpellat. Hec positio qz ad vitālē quandā imutatōz de genercāe fōmalis magis q̄z efficiētis / hāc imuratōi maneriē refert. Dicūt ex p̄sequenti deus esse posse animerationali cognitōnē / imoz volitiōnē / z amorē / z iusticiā / nō tamen immense / sed p̄ capacitātē q̄daz actīua seu vitaliter eleuabili eiusdē animerationalis. Contra hanc imaginatiōnē est parisiē. articulus / q̄z auicenna z Algafel de beatitudine intelligentiarum vifi fuerit huius imaginatiōis doctores fuisse. Nō de fuerūt alij ponētes lumina quedam creata alia a suba anime / veluti quosdaz habitus innatos sibi / esse inseparabiles ab eadē essentia aie / z q̄si ab eadem effluentia seu pullulantia atq̄ germinātes. Hec mirabil' q̄spia si h̄ aliqui dixerūt cum fuerit antiq̄ celebris opinio de potētijis anime intellectīua et volitiua talis / q̄ ipse sint accidentia quedā in essentia anime radicata distincta q̄z ab ea. Nota est insuper communis opinio / que in angelis ponit species omniū cōcreatas ad saluandū quomodo cognitōnē suā nō accipiūt a reb⁹ nouam atq̄ mutabilē. Circa hoc versatur controuersia inter platonicos z pipareticos. dicēte aristotele p̄pareticoꝝ p̄ncipe / q̄ aia est tanq̄z tabula rasa in qua nihil depictū est zc. Platone econtra dicēte n̄m additēre. nō esse nisi quodādam reminisci. q̄zuis adhuc dictum istud a diuersis varie exponatur. Una expositio tacta ē de spēb⁹ concreatīs q̄z platonici in

de XIX.

aia nra / sicut nos in angelis posuisse visi sunt
 Alijs ecotra certatibz frustra hmoi spes po
 ni cu aia ipa sit imago oim rez / q fm puer
 sione ad has vel illas res actuat in cogscen
 do / hqz noua cognitionis alteri? formatio
 ne / que admodu speculu hns in se imagies
 rez si eet virt? cognoscitiua / ipam cognitio
 ne hmoi reruz in se met a semet accipet / aut
 p pinqori similitudie / imagines tales si se cog
 sceret / z in vna re pcurreret. illa res p hanc
 sui cognitione / eoz oim qz ipsa est imago
 cognitione obtineret qz muratio de non
 cogscen in cognoscens z ecotra / difficulter
 no m oim iprobabiliter / eet saluabilis.

Quic silt imaginationi / tradidit parien.
 articulus. **Dicam** deinde illd in q oes
 fere ueniunt / ee .i. cognitiones z affectioes
 adqstas / ta actuales qz bituales / illustran
 tes pdictas sex potetias. qz uis aliter z aliter
 Na cognitionu alie sut coplexe alie incom
 plexe qda in sola apphensione. quedai asse
 su dsistit. z assensu no pua est diuersitas.
 Quidai sut euidetes ex cognitione sola ter
 minoz. alij p experientia. alij p demostratio
 ne. Quidai uero sut ineuidetes z taliu. alij
 certi. alij incerti. Alij causant ex pbabilita
 teronum sumptaz p intrinsecas apparenti
 as. alij p extrinsecas vt eauctoritas dicentz

Deniqz magna ediuersitas inter irradi
 atione sensuale z ronal. Sz iter sensuas
 les irradiationes ta ab extrinseco qz ab in
 trinseco distinctio mltiplex inuenit. Silt
 in affectiuis actibz vel binibz assignabilis
 eet uarietas ad pdictos cognitiuos actus
 vel binis qz natura affectiuu psequit.

Postremo fides nra q ad h ponit multos
 binis z qnqz act? infusos gtuotos i vtraqz
 potetia cognitiua z affectiua / qru3 pntiali
 collustratione z virtuali qda irradiatione /
 spualiter illuina aia nra / pistos ad h. per il
 los ad illd. In nuro taliu sunt fides. spes
 charitas. tres theologice virtutes / dona se
 pte spualia / pphetie z reuelationes / z siq sut
 dona talia / q diuidit spūs vn? z mltiplex
 das vnicuqz put vult.

Ex his itaqz co
 memoratis de susceprione luminosaz illu
 strationu p has sex potetias pspicuū fctiē
 addebat q ipas specul roabiliter copam?

Conside. XIX. **Predi**
 catarum
 potentiari susceprionis puriori / elumino
 sitate cum aduersione / exēplo sex speculoz
 et angeloz cognitionem elucidas.

Iter sex potetias pnoiatas / qsto a
 liq fuerit purior z lūinosior / ta ex se
 qz ex aduicta illuinatione tato fit ad
 theologia misticā aprior. **Quic** aptitudi
 ne in pdictis potetijs ad theologia misticā
 intelligimus vel formaliter in se susceptiue
 sicut intelligētia caput eam / vel misterialis
 ter z quodāmodo dispositiue / sicut sensus
 ad eandē pdisponit / q p consideratione h mos
 do exposita / nos ipam ex pcedere per similitu
 dinē in speculis materialibz manifestam?
 Sint itaqz sex specula sibi inuicē catenaz
 ta z respicientia se mutuo ordinata ad lūm
 z calozē solis suscipiendū / fm p pinquius z
 remotius / nunc a superiori nunc ab infes
 riori. **Constat** q speculum quodlibet qz
 to erit purius in se z lūinosius ab extrin
 seco / tato erit aptius ad opationē suā z aliō
 rum / in tm qz ex mutua actione z reactione
 fiat splēdidius qdlibet ex illis nisi aliō ob
 stiterit / imo ex cōbinatione varia poterit ef
 fectus aliqs vtrputa imago vel color resul
 tare q absqz cōcausu tali neqz appareret.
Vigilanter dicim? nisi aliō obstiterit / qm
 speculū qd esset soli p pinquius tāta radia
 tionē eiusdē solis pfundi posset a superiori
 qz ipē dactes alioz speculoz ab ifimis n tā
 p tē illuinarēt. qz obūbrarēt. Idē dicim?
 intelligētia dū a superioribz suā lucē caput / qz
 tūc subobscurior aliqñ redderetur ex puer
 sione eius ad potetias collucētes inferius /
 qz uis in h diuersificentur specula materia
 lia z spualia quoniā spiritalia duas facis
 es habent pscrtim ea que non vtunt orgas
 nis corporalibus. Quoz speculoz spiri
 tualium tanta potest esse virt? / talis vigor
 z solidatio / qz piter exēq sine detrimēto a
 supiori potest z iferiori pre / lūna sua susci
 pe z tenere suscepta. **Doc** manifestū ē i an
 gelis z alijs confirmatis qui simul eque co
 gnoscunt temporalia z eterna / quozum te
 nuem similitudinem z imitationem gerūt
 aliqui ex viatoribus ex speciali gratia / z ve
 hemēti habitatione / vt inferius domino
 duce monstrabimus

Conside. XX. **Post** ēdit cor
 ruptionez
 illaz sex potetiaz / z cām qua potuerunt
 reformari.

Specula materialia sicut multonēs
 deformatur z inficiuntur z corrupū
 tur in suis actionibus debitis / qñ
 qz ab extrinseco / quandoqz ab intrinseco /

Quarta pars de mystica

non minus incidit deformitas et infectio in speculis spiritualibus sex potentiarum quam tres sunt cognitivae affectivae pari numero.

Experientia etiam sine similitudine docet nos quod sepe turpia fantasmata et errores et fere de repitationes obiectuales. Concupiscentie propterea et passiones sordide terre et horridae tanquam fumi quidam caliginosi vel infecti et venenosi auras nostras obnubilant fedant atque commaculant. Praeterea in primariis et novella talium apprehensione velut in pueris. Denique generalis et ineluctabilis sordidatio talis provenit ab originali macula quae animam nostram cum omnibus potentibus suis ad hanc miserabilem traducit aggravationem ut et celestibus ad terrenam et ab intelligibilitate ad brutalitatem demersa ploret. Non inquit propheta cum in honore esset non intellexit compositus est iumentis in sapientibus et silis factus est illis. Et si ignis poeta Terentius hebetat artus moribundaque membra. Nihilominus ab istis emergere et sursum enim haec virtus haec labor est ut cum aplo nostra pueratio sit in celis contra exclamationem satirici dicentis. O curie in terris aie et celestium manes. In his praecipue versat ipsa cuius naturam inquirimus theologia mystica quas per penam et credulitate euangelium adipisci non aliter fas habemus sicut restat ostendendum.

Quarta pars principalis agit de contemplatione meditatione et cogitatione usque ad xxvi. Considerationes.

Ordie vero. cxi. Consideratio describit actus potentiarum sub generali divisione.

Quoniam notitia clariores theologiae mystice possit haberi prodest inquirere quod dicitur temore contemplationis. Si quidem a proprietate loquendo sicut contemplatio est in vi intellectus cognitiva. Ita in vi sensus affectiva reponitur mystica theologia puta infra domino illuminante docere conabimur.

Superest igitur recto ordine ut postquam describere studuimus vires cognoscitivas in homine et distinguimus in genere tres virtutes cognoscitivas scilicet imaginationem rationem et intelligentiam. Et tres affectivas proportionales que sunt appetitus sensitivus appetitus voluntivus seu voluntas et appetitus quidam superior quae sensus nominari potest eo quod sequitur apprehensionem. Hinc ad sermones de actibus eorum quod ad rem quae tractat ad elucidandum attinget veniamus. Et quod notiores sunt actus intellectivae quam affectivae potentiae magis enim sub

doctrina tradendi sunt non pigeat primis illos describere nominim. **S**unt autem tres termini generales quibus maxime usus fuisse video eos quod de contemplatione per modum artis locuti sunt cogitatio meditatio contemplatio. Et hi termini quibus aliqui permiscue sumuntur ab aliquibus sicut eandem per ipsos significatio respicit nihilominus distinctas habent significationis rationes quod per facile et difficile per utile vel inutile sentiuntur aliquid. **U**bi cogitatio sic esse descriptam reperio a venerabili Richardo in suo de contemplatione quod hanc materiam elucidavit usque ad fundamentum magister suum hugonem insecutus. Cogitatio est ipsa quod aie obtutus circa sensibilia ad euagationem prius. **M**editatio est pavidus aie obtutus in veritatis cognitione sen inquisitione vehementer occupatus. **C**ontemplatio est perspicax et liber id est expeditus animi prout in res spirituales perspicendas usque quae diffusus et in divina specula suspensus. **C**ogitatio igitur vagatur et serpit sine labore et fructu. **M**editatio nititur et intendit cum labore et fructu. **C**ontemplatio circumvolat et circumfert sine labore et cum fructu. **I**n cogitatione est euagatio. **I**n meditatione inquisitione. **I**n contemplatione admiratio. **C**onsequenter deinde contemplationem ramificat in varias species et varie de quibus non est statim dicendum per singula. **S**ed maxime eorum rendum esse arbitror. **U**nde facilitas tam in cogitatione quam in contemplatione oritur et in meditatione difficultas. **D**oc enim me per expressum legisse non memini. Quis sit consideratione dignissimum.

Considera. xxii.

Proponitur igitur vii surgit cogitatio factiva. **C**ogitatio facilis est quod foris maxime immediate vel ex sensationibus actualibus vel ex fantasmatibus passim occurrentibus et ultra non nititur. **Q**uoadmodum namque sensus nostros cum omni facilitate circumducimus modo huc modo illuc obiectis sufficienter presentatis. **E**t similiter nulla est difficultas in occursum fantasmatum quibus umcungunt nam euagantur praeranturque nobis etiam inuitis. **C**onsequenter apparet ratio cur cogitatio que secundum talia formatur et hec insequitur nullam patitur difficultatem. **U**bi demus hoc in pueris videmus hoc in hominibus ociosis quod in talibus querunt oblectationes quod nullum afferunt in consideratione

emistica.

laborem. Sed de his vere enūciavit fmo ppheticus. Noui dñs cogitationes hoim qm vane sunt. vane sunt itaqz qz sunt sine carentes sonitio qz similes. Non enim ad aliquē fines vtilē ordināt / imo frequenter cū hō in talibz se oblectauerit tristis manet

Considera. XXII.

meditationis difficultatē z laborē exponit/ exemplum tam philosophicis qz poeticis de orpheo virgilio z hercule.

Meditatio difficultatē fortit ex eo qd vltra sensationes actuales / vel fantasmatas passim occurrētia / ipsa nititur vltra ptingere vel in aliq fixa stare. Expi in se crebro qlibet studiosus difficultatem q est insistendo ad aliquid attente pderandū cogitationē / sine diuerticulis ad alia. Et h dūm fit / cogitatio iā trāsit in meditationē / nō vt cogitatio desinat esse s3 vt desinat esse cogitatio. Quis itaqz nesciat fortissimos eē motus actuales sensuū / nūc hos nūc illos / esse similiter / otinū fluxum fantasmatū nullus igrat. pterea / sensuales motū vniere / aut fluxū fantasmatas cohibere / vel sistere / vel supgredi / z ad aliquam certā cogitationem suā sub determinatis limitibz claudere operosum est valde / nō habitūans z insolitis / neqz fieri potest absqz illo qui claudit certz limitibz mare / z ponit terminū fluctibus eius. At vero difficultas hec auget z fit labor insuspiciabilis dū anstius denūdare nitit cogitationē ab inuoluntione accidentiū / hoc est circūstantijs loci z tempis / z alioz que presentat sensus vt absolute z nude qdditates rez appareant qsi nōn conuoluntate tēpi z loco. Dat exemplū diuinus aug. de pderatione veritatis z bonitatis / qs dūm in sua puritate meditari satagim / pfectim occurrit hec vll illa bonitas. Et hec vel illa veritas ī piculari / z fit cogitatio nostra cū tpe z loco / vt dicit notāter phs. i. methabice. Pertinere ad h estimo poeticas illas fictionses z imaginationes / vnā de orpheo cytharifante z erudice quā ad inferos dilapsam euehere nitit ad superos. Et alteram apud virgiliū de enea transeūte ad campos eliseos. z ibidem intelligente q futura erant post enationem maris z obdormitionem cerberi. Non enim tales viri quos pro theologis habuit antiquitas ociose fabulantur. Orpheus est vir sapientie deditus q per aura

te vel eburnee cithare modulos / B est pdes bitam z armonica morū compositionē / si stere facit lumina defluentū desiderioz cōponit quocqz z māsuescere facit ferinos z brutalēs affectus. Deniqz compellit siluas rigidās prauāz inclinationū tā innatarū qz adq sitarūm ad suū volūtatē arbitrium seq / hic orpheus euridicē habet spōsam / il laz de q gloriabaf sapiēs / quesisse sibi spōsam sapientiam assumere / vel accōmodatū euridicē accipiam / vim intellectualem dat / taz homini ad pderationē supnoz. Nec vis dū p prata florentia placibiliū obiecto rū vagatur. mordet a serpente voluptatis latentis sub herba formositate / sicut dicit Arist. q voluptas furata est itellectū spisse sapientie / h vulnus inflictiū trahit euridicē ad inferos qz hec sola iam infima cogitat. in his solis puerfatur / nō potēs dicere cuz aplo. Aīa puerfatio in celis ē. Vulnerata igitur deductaqz euridice. i. vi intellectuali ad inferos / p mediū spentis / sicut ad lram teptatio spētis pmos illos pentes / sapiētissimos demersit in baatz oīs illi / miserie qualem apud inferos sub metaphora congruis exemplis poete figurarūt. Orpheus vir sapientis deplorat amissam coniugem / quam ad supernas aurās conatur rursus educere. quo canente z lugente / silent furie infernales passionū carnalium. cerberi las tratus non auditur / qz res cuz tempis lapsu non picipiuntur. Animus pterea qui pessus ante erat / lapide molari terrene curiositatis / sicut sisyphus / vel qui agitabaf rota volubili mundane occupatōnis sicut yxon. vel qui la cerabaf a vulturibus mordacis voluptatis sicut ticius. vel qui esuriabat inter aquas z poma sicut auarus tā talus / nūc intrepide in requiem suū puerfatur cū illo qui dicebat. Couertere anima mea in reqez tuā. qz dñs benefecit tibi. Inter hec lamēta z efficacā carminā iūbetur euridice orpheo reddi / ea tamē lege rur sus conuertat intuitum. Sed heū noctis prope terminos orphees euridicem suam vidit. perdidit. occidit. Nos hec fabula respicit / quicunqz in superum diem / mentem ducere queritis. naz qui tartareum in specus victus. lumina flexerit / quicquid pceptum trahit / perdit dūm vidit inferos. Dec Boetius. Ad hanc sententiam facile traduci possunt fictionses alie de enea virgiliano / z hercule. z perseo descendenti ad

keroly pifichno

Quarta pars de mystica.

inferos et itez emergentibus. Sed becinterim
sufficiant pro spoliatione egyptiorum / et
christianorum ditione.

¶ **C**onsidera. XXIII.

¶ Quod crescit et catur contemplatio ostendit per
plures similitudines exemplares. et ubi p
prioreponitur.

Contemplatio faciliatē h̄tū ex h̄tū
bus p̄ meditationē adq̄sitis. Et
p̄pter abstractionē et separationē itel
ligentiē a sensibilibus. Tum sepius p̄pter di
uine gr̄e collustrationē in diuina spec
ula subleuantē. Meditatio nimirum si debite
fiat transit in contemplationē / sicut cogitatio
in meditationē. Facta. n. sedula inq̄sitiōe
veritatis / denudatis insup p̄ uehemēs stu
diū rez q̄ddatibz ab accidentalibus circum
stantijs / generat h̄tū et frequēratione. de
purat lumē intelligentiē. fitqz lucidius q̄to
est tenebrositati sensualis cogitatiois imp
micti. ¶ Pro cuius maūductione palpabili
l̄i imaginemur p̄formiter ad diuinū Aug.
in suo de tri. q̄ sit aliq̄s supra mōtē excelsū
valde. Ad cuius cacumē neqz venti neqz nu
bes attingāt / sicut de olimpo narrat Arist.
Subtus vero q̄to sit d̄scēsus p̄ diuor ad
infima / tāta ē illi tenebrositas inq̄tior / p̄
cōmitionē / et quādā incorporationē radior
solariū / cū ceteris imp̄sionibz / vt sunt vēti
pluuie. niues. grādines. fulgura et silia.

¶ Cōstat h̄ exēplo q̄ hō limpidi⁹ liberius et
expeditius circūfert oculos suos ad serenū
lumē solis et celi / dū sublimius euect⁹ est et
in q̄dā regione pura / et tranq̄lla collocatus.

¶ Cui⁹ oppositū euenit dū in inferiora di
labit. Ad h̄ exemplū respicit illō ps. Quis
ascēdit in montē d̄ni / aut q̄s stabit in loco
scō eius. Ductio q̄z illa discipuloz in mō
tē excelsū valde / dū figuratus est iesus an
te illos / apta est satis figura / sicut et ascēsus
moysi in mōtē synai / dū e medio vocatus
est. ¶ Conuertamus nūc et hac re sensibi
li considerationem nostrā ad tres vires anie
prescriptas que sunt intelligentiā / rō / sen
sualitas seu imaginatio. Et compem⁹ sen
sualitatem infimo montis. rationem me
dio. supremo intelligentiā. inueniemus
q̄ si anima stare possit in arce intelligentiē
sine delapsu in inferiora / ipa poterit libero
intuitu circūquaqz semet diffundere / nunc
ante nunc retro / nunc dextros / sum nūc sini
stros / sum. Et hic est oculus cōtemplatiois

qui in Adam ante lapsum viuaci simus.
purissim⁹ et expeditissim⁹ fuerat. Nunc ve
nobis. Totus fere extinctus est / sicut oculus
rationis obtenebratus et oculus sensua
litaris fere corruptus. ¶ Attendamus rur
sus in hac similitudine / quemadmodū ho
mo stans in sup̄cilio montis / talis videt
libere cum volet / non soluz ea que iuxta se
sunt / sed etiam ea que subtus se agunt. Et
multo liberius multoqz clarius / q̄s habitā
tes inferius / imo purum ab impuro claruz
a tenebroso fecernet / quod apud inferiorē
vel nunq̄s vltimo fit. ¶ Nō alit̄ aia que in ar
cem intelligentiē p̄uehi meruerit et illic fixa
steterit / spectabit veluti de sursum / ea oia q̄
in ratōe et sensualitate agūtur. Iudicabit
insup in luce sua / et p̄ lucē suā / de omnibus
quoniā regulis abstractis et eternis innit̄
fm quas h̄nt regulari cetera oia. ¶ Exem
pla ad hoc sumi possent in omni arte habē
te regulas suas / fm q̄s iudicāt periti in ar
te hac vlt̄ illa / de singularibz spectantibz ad
ad artē suā / q̄d vtiqz nequeūt impiti. Ille
p̄terea q̄ principiorū noticiā clarā et p̄fectā
haberet / videret in eis et per ea cōclusiones
ab eis deducibiles / clarius q̄s ipse p̄clusio
nes in se videātur ab eis q̄ nō p̄ principia
p̄clusiones earūdez acceperunt. ¶ Et his
patefactū habemus quo pacto contemplatiois
ocul⁹ facilis est et expedit⁹ dū habet quāqz
adquisitio sit difficilima. ¶ Patz insup
in qua vi anie reponit. qz in vi supiori co
gnitiua anime que intelligentiā nominat
Iste enim oculus nō solum intelligibilia et
abstracta sed etiam ea que in ratōe et sensu
fiunt / aspiciat / q̄suis alio modo q̄ ratō / et ali
ter quam sensus vel imaginatio. ¶ Existi
mo sic intelligere eos qui dicunt duas esse
species contemplatiois et imaginatiois. du
as in ratōe et duas in luce intelligentiē. Hoc
quippe dicitur non quin omnis contem
platio fiat in luce et per lucem intelligentiē
sed quia pro obiectorum varietate / huius
modi species contemplationis variari nō
scūtur hec ponuntur.

¶ **C**onsidera. XXV.

¶ Pōnit quid sit proprie contemplari et quo
modo circa eam erratur.

Abstractio qualem contemplatio
requirit compleri nequit p̄ imagi
nationem neque p̄ solam rationē
virtus est superior et itaqz sicut ratio virt⁹

est superior: et abstractio: quae sensualitas vel imaginatio / quoniam potest abstrahere quod dicitur rerum a confusione accidentium / et formare conceptus específicos et generales absolutos / quod non potest imaginatio. Sic vis illa que ponitur superior ad rationem et nominatur intelligentia adhuc abstractior: est quae ratio / que in actibus rationis abstractis a fantasmatibus transit ad cognitionem eternorum et incorporeorum / que nullam habent fantasmatum illusionem. et hoc dum irradiationem suscipit ab inferiori quod dum superiori et diuina luce suffunditur non oportet. Et hoc perspicuum est quod contemplatio inepte queritur per solam imaginatio nem. et imperfecte per solam rationem / quibus vtraque virtus adiuvat / si limitibus suis contenta est. Quos si quis voluerit suppedire / reddere homo vel fantasticus vel infans in imaginatione. vel erronee iudicans in ratione. sicut apud nonnullos visum est qui dum insequi credunt eleuatissimos viros et abstractissimos in suis modis cognoscendi. negligunt autem tenere modum eorundem in abstracte viuendo. et vtilia student. et auertendo se ad se et supra se. nihil aliud referunt nisi fantasias et errores / quibuslibet ipsi eleuatoz doctorum verba tenere videantur. Fit enim apud talem quemlibet illud virgilianum de infana vate. dar (inquit) sine mente sonum. Et hoc est quod reddit multos ex eis qui dicuntur formalisantes in fabulam et risum immo in insaniam / quod per solam imaginationem et rationem querunt illud quod per intelligentie depurationem erat inueniendum. Quod autem intelligentie depuratio et qualiter fiat / posterius quantum dominus processerit aperietur.

Quinta pars prima

capalis agit de tribus oculis anime et tribus affectionibus correspondentibus in. xxvi. et xxvii. consideratione. Ordine vero. xxvi. consideratio ponens tres cognoscendi modos secundum tria genera hominum ad hos dispositos. Res cognoscendi modi sunt quorum vnus animalis dicitur vtens maxime oculo carnis. Alius rationalis vtens plus oculo rationis. Tertius spiritualis vtens oculo contemplationis / sic distinxerunt diuini homines tres oculos et tres viuendi modos. De his augustinus in libro de vera religione. **Berri**. ad fratres de more dei.

carthusien. Et hugo in suo de sacris et sup ecclesiaste. **Uidem** itaque quosdam et homines viuere non eleuatius quam bruta. Solis enim sensibus vtuntur aut eos solos insequuntur. Alii magis insequuntur rationem intelligentes abstractas regulas artium et scientiarum. Tertium vltima hec omnia eleuat se supra rationem in quadam regione eternitatis / et perspicibilitatis et super omnem fluctuationem et confusionem infinitam desideriorum et cogitationum. in aera quadam libertatis serenam assurgunt et euolunt / et iam non minus videtur differre eorum vita a ceteris hominibus / quam distat homines a pecoribus. Sed quis est hic deus optime et laudabilis eius? Ille solus est quem tu eduxeris de tenebris et umbra mortis et vincula eius passionum diruperis / noxiaque

Considera. xxvii.

Ponit illa que videtur specie esse metales affectiones sed non sunt et in eas ponit differentias. **Quibus** pronotatis cognoscendi modis que sunt cogitatio / meditatio / contemplatio. tres affectionis maneres correspondet / que sunt cupido vel libido / seu concupiscentia / secundo deuotio vel spiritus seu concupiscentia aut oratio / tertio dilectio non que cunctis sed extrinseca et anagogica. a. sursum ducens / trapiens in diuina. Si de re contemplantis peto vt non magnopere calumnia fiat de nominibus. non enim accepi ab alijs tale circa affectus distinctionem nominum que admodum de cognitionibus reperio. Sed tamen interim dicamus quod sicut cogitatio est improuida animi obrutus ad euagationem pronus. Ita consequenter ad tale cogitationem si sit de obiecto delectabili sequitur affectio improuida et vaga sine utilitate et fructu. et hoc mihi satis congrue videtur appellari libido seu cupido vel concupiscentia. Porro ad meditationem que est prouida anime obrutus in veritatis inquisitione et celestium rerum inuentione vehementer occupatus / consequitur quedam affectio alia a priori ad res taliter que fitas et inuentas si non sit indispositio anime. Et hec affectio est prouida et non vacua / cum difficultate et fructu. Et hec interim vocetur deuotio vel compunctio aut oratio. id est affectus pius et humilis vehementer et fortiter tendens et nitens in amorem veritatis et bonitatis. Denique contemplatio que est libera et expedita consideratio eorum que meditatio cum ingenti diffi

¶ Sexta pars de mystica ¶

cultate pquiret/habet suam affectiones in anima disposita/suamq; dilectione simili ter libera puram expedita; & abstracta. Et hac ratione vocari potest extratica dilectio/vel iubiliatio/que ultra deuotione addit facultatem & iocunditatem inestimabilem & inexpressibilem/ & exuperantem omnem sensum. **E**t hec est sapientia dei in misterio abscondita. **H**ec est mystica theologia quam querimus q̄ ad anagogicas & supermentales excessus deducit/ quā aliquādo noīe charitatis/ aliquādo charitatiui amoris lego nomine appellatam. Propterea non fallitur q̄ dicit contemplatione sine dilectione nomen contemplationis nō mereri. **S**ed nos vnū ab altero secerim? vt preciosior habeat inq̄sitiō veritatis/ & cognoscimus qm̄ apprietate loquēdo sicut contemplatio est in vi cognitiua intelligēte/ sic in vi affectiua correspondente reponitur mystica theologia.

Sexta pars principalis agit de adq̄sitiōe mystice theologie & de eius decē differentijs ad theologia speculatiua a. xxvij. vsq; ad. xxv. consideratioes. **O**rdine vero consideratō. xxvij. **O**ndit modum pueniendi ad mysticā theologia eam q; pluribus diffinit diffinitionib;.

E **Q**ognitio dei p theologia mysticā melius adq̄ritur p penitēte affectū q; p inuestigantē intellectum. **I**ta quoq; ceteris parib; eligibilior est & perfectior q; theologia symbolica vel ppria/ de q̄ est contemplatio. **S**icut dilectio pfectior est cognitione. & voluntas intellectu. & charitas fide. **D**ec seclida ps̄ p nūc supponitur q̄uis non sim nescius de pbabilitate positionis oppositē apud multos & magis. **S**z p prima pte cui correspondet deductio ad questū/ nullus ambigit/ qn̄ de puratio seu purgatio potentie affectiue fiat p feruore penitētie in compunctione cordis. **E**t q̄uis dicat ppha. **I**n meditatione mea exardescet ignis. scz delectio. **M**editatio hec non p veritatis inq̄sitione attenditur/ sicut descripsimus/ sed magis p cōpunctione sequēte/ sumpta est. **D**uius aut cōpunctionis difficultas/ magna est valde apud non exercitatos. & eos q; corruptos ad huc hnt̄ sensus ab adolescētia. **Q**uē ad modū enī ligna virida a queo plena hūore

vi recipiūt calozē ignis. vt in similitudinem eius accendant sed pcedunt exsiccationes multiplices p̄uia est etiā depulsiō hūiditatis talis/ ac euaporatio/ sic existimare conuenit de eo q̄ calozē sp̄sillanti in se recipere debet/ & fm̄ est trāsitur? est in amorē purū & piū/ si nondū desiccatus sit a sordidīs affectionib; & h̄ sit inuatiue p penitētiā. **U**nde greg. in omelia de ceco p p̄nielamēta/ mētis fantasinata depellunt. **A**d cuius ampliorē elucidationē attendendū est q̄ theologia mysticā sic possum? describere. **T**heologia mystica ē extensio animi in deum p amoris desiderū. **A**lter sic. **T**heologia mystica ē mortio anagogica h̄ est sursum ductiua in deū/ p amorē feruidū & purum. **A**lter sic theologia mystica ē experiential cognitio h̄ita de deo p amoris vnitiui completū. **A**lter sic theologia mystica ē sapia i. sapida nōicia habita de deo. dū ei supremus apex affectiue potētie rōnalis/ p amorem p̄iungit & vnif. **V**el sic p **D**ion. vii. de diu. nominib;. **T**heologia mystica ē irrationalis/ & amens & stulta sapiētia/ excedēs laudātes. **H**as autem descriptiones apertius intelligemus si multiplicem theologie speculatiue differentiam & mystice deinceps voluerimus intueri.

¶ Conside. XXIX.

Ponit differentiam inter theologia mysticā & speculatiua. **E**t in quibus conueniunt nōtis declarat exemplis.

Theologia mystica & theologia speculatiua si fm̄ rationes pprias cōsiderant differentiam ex multis non sine conuenientia multiplici foriuntur. **P**rima & principalis differentia sumit ex subiecto/ vt potentia/ quoniam licet vtraq; sit in anima rationali. **A**biolumin? dūsi guendo potētijs anime fm̄ rōnes suas vt supra dictū est. **S**peculatiua theologia ē in potentia intellectiua/ cuius obiectū est verum. **M**ysticā vero reponimus in potentia affectiua cui p obiecto bonum assignamus. **E**t hac aliam differentiam inuenimus fm̄ rationes obiectales/ quoniam obiectum speculatiue theologie est verum & mystice bonum. **C**onueniunt tamen in hoc mystica theologia & speculatiua quā alio nomine contemplationem dicimus/ quoniam vtraq; ē in superiori portione anime & nō in solo sensu vel imaginatione nec

mistica.

in ratione sola. De autem portio anime vt
 supradictum est varijs nominib; appella-
 tur. Et habet duas virtutes vel duos ocu-
 los seu duo officia/ quia et ipsa est intellige-
 tia vera et affectiva seu amativa boni. Dis-
 tinguimus autem in superiorib; q; sicut voluntas ro-
 ni et appetit; sensualis imaginatōi preferit;
 Sic suo mō est de affectiva corresponden-
 te intelligentie pure/ p;pterea dum ista vis
 superior erit in affectum suum ipsa dicitur
 quodā mō leuare se supra se et quodā mō
 supferri. Inde fit vt acius talis nominetur
 supmēralis excessus/ vel supra spūm. et fm
 eū q; dicit qñ q; sup seipm/ qñ q; extra seip-
 sum. **¶** Qui rei aliq; exēplū accipe possu-
 mus ex p;sideratōe eoz q; sepe i ipsa sensua-
 li virtute sūt. In q; videm; tā in nobis q; in
 brutis q; qñ q; ipsa sensualitas in suis a-
 ctib; cognitūis pmanet/ sine affectū illoz
 q; vel audit vel intuet. Sepe tñ p audituz
 vel aspectū quorundā obiectoz ipsa tanto
 cōplet affectu/ vt iā qñ saliat extra se et tota
 gestiat/ velut si equ; potitur cāpo lib apto
 Hoc mō sensualitas aliqñ qñ se nō capiēs
 et desiderēs/ tota nitit in rem desiderataz se
 effundere/ se trāfferre/ se vnire/ imo illā pe-
 nituz qñ introitus penetrare. Quid de ra-
 liū odis nōne scintillat; nunq; nō emicāt
 flōne qñ daf; ipis tremulo se fulgore dif-
 fundūt. Trāfferamus hoc exēplū ad vī
 intelligentie supiorē/ p;siderādo qlitatē eius
 dū sine affectu in sola cognitione iacet. Et
 dū trāsit in affectū talū qñ cōtemplat.
¶ Adducam; pmanuductione huius/ ea q; s;
 bus mistic theologisantes vtunt; exēplā.
¶ Primū qdē de aq; in vase q; dū apponit;
 igni calefit pmo se continens in vase. Sed
 duz feruescit et bullit/ videt; quodā modo se
 ipsam non cape/ sed excedere/ atq; supferri
 virtute caloris. Sic mēs nondum amore
 calefēs/ intra seipaz continet se. Sed spi-
 ritu feruoris amore concepto/ supergredi-
 tur quodā modo semetipam qñ exte. se salti-
 tans atq; volitans. Aliud quoq; exēplū
 inducamus de radijs solarib; cadentibus
 sup speculum concauum qui ex vniuo eo-
 rum concursu comburunt stuppam effici-
 untq; flammam superuolantem. Sic intēl-
 ligentia nostra illustrata contemplatione
 serena celestium/ quandoq; quidem rema-
 net intra seipsam non incallescens neq; ar-
 dens. quandoq; vero tātus amoris ardoz

concurfu radiorum celestium exoritur/ vt
 in affectū se erigat/ nec se capiat/ neq; conti-
 neat/ sed iubilat et exultat/ ex quibus tertia
 concluditur differentia.

Considera. xxx. B.

Schola ostēdit ad discendū speclatiuā et
 misticā cū alijs differentijs theologie quodq;
 se habēt inter doctos et fideles ideotas.

Super sunt alie inter has theologi-
 as speculatiuam et misticam diste-
 rentie/ sumpte ex adquisitionis et
 rum varietate. Una quidem est quia spe-
 culatiua theologia ratiocinationibus vti-
 tur conformiter ad phisicas disciplinas.
 Ideo scholasticam eam vel literatoriam
 quidam appellant. quibus non sufficiat iste
 scholastice exercitationes/ nisi quis studio
 vehementi nitatur habere conceptus pro-
 prios et intimos/ eorum que tradita sunt a
 summis doctorib;. Aliquando tales theo-
 logisant solis auribus corporeis sicut pue-
 ri vel pice neq; vere intelligentes de quib;
 loquuntur neq; de quibus affirmant. Nil-
 hilominus tamen sepe eis nōmen cōcedi-
 mus theologoz. **¶** Mistica vero theologia
 sicut non versatur in tali cognitione litera-
 toria/ sic non habet necessariam talē scho-
 lam/ que schola intellectus dici potest. sed
 adquiritur per scholam affectus et per exer-
 citium vehemens moralium virtutum di-
 sponendum animam ad purgationem/ et
 in theologicis illuminantibus eam in bea-
 tificis virtutibus eam perficientibus/ pro-
 portionabiliter ad tres actus hierarchicos
 qui sunt purgare illuminare et pficere.
¶ Et hec quidem schola potest dici schola re-
 ligionis vel amoris. sicut intellectus dice-
 dus est schola scientie vel cognitionis.
¶ Sed quoniam plerumq; euenit etiam in
 brutis vt ibi sit maior affectio vbi parum
 est cognitiois/ sequitur q; ad comparan-
 dam huius theologie misticę doctrinam/
 non est magna scientia opus presertim ad-
 quisita. Nam cognitō ex fide q; deus est to-
 tus desiderabilis/ totus amabilis/ affecti-
 ua portio si purgata/ si illuminata/ si dispo-
 sita/ si exercitata sit cur non in illum totali-
 ter desiderabilē/ et totū amabilē/ sine pluri-
 mo libroz studio/ tota feret totaq; rapiet;
¶ Et quo illā cōcludimus differentia qm
 theologia mistica licet sit supma atq; per-

50 ex pndm
 et taboz m p m

¶ Sexta pars de mistica ¶

fectissima notitia ipsa tamen potest haberi a quolibet fidei etiam si sit muliercula vel idiota. De theologia vero speculativa aliter esse nullus ambigit. ad cuius adeptioem sicut ad metaphisicam/grammaticam/logicam. et philosophicam disciplina cum forti exercitio est clara ingenia requirunt. Ita tamen ut gratia desuper cum bis infundatur/sicut apertis/et sicut fit mundi cordibus/quibus promittitur visio dei/et buculis amicis dei/quibus deus incerta et occultata sapientie sue et opera que audierit a patre suo nota facit. Sic in **Anthony** magno sic in aliis multis sine lris. literatoria ut ita dicantur theologia donata est. **Ex** premissis pcludimus cum beato **Bernardo** ad fratres **Carthusien.** de more dei Quod theologia speculativa nunquam in aliquo perfecta est sine mistica. Sed bene e contra. Et ex hoc sumi potest sexta differentia quam nunquam aliquis intelliget verba apostoli et prophetarum quantum illa resonet exterius/si non imbibit affectum scribentium neque enim aliter conceptus eorum verborum in animo generabit. **Secus** quippe crebro de coloribus sermonem audiens de illis vixis disputare poterit disertus acute/quantum in illo cordis arcano proprios eorumque disputat/conceptus inscripserit.

¶ **Confidera. xxxi.**

Eos quibus appellanda est mistica theologia instruit duorum filiorum exemplo.

Sicut multis qui clerici vel literati aut sapientes vel philosophi aut theologo noiantur/ocultata est sermo de mistica theologia. Sic plurimis illiteratis et simplicibus/fidelibus tamen traditur. Hinc traditur de septima sumpta ex modo publicationis. **Sanctus** enim **dionysius** plerisque obtestatur discipulum suum **thimoteum** ut nullus imperitorum hec audiat. **Impios** vocas eos qui vel non sunt fideles. nam hec theologia proprie est fidelium. vel qui timentes iam philosophia/maleque viventes/peccant pedibus suis solidis. quicquid non sapiunt. quicquid etiam non intelligunt castro dente lacerant. De quibus ait evangelica parabola. Nolite sanctum dare canibus/ neque margaritas precietis ante porcos. **Sed** e contra simplices. qui quidem fidem habent possunt ex ea surgere ad unitivum amorem cum deo. Quomodo sic. nempe per fortem contritionem mortificationemque sensualitatis/trahente eos deo/vinculis preceptorum suorum/et mansionem apud eos faciente. **Artestate** **isaia** quod super bu-

milem et quietum et trementem sermones suos reqescit dominus. Itaque nihil prohibet fieri verbum apud tales de theologia mistica/que amor est/et amore acquiritur/cum e diverso sapientes in oculis suis/sine casto amore/languentes circa pugnas verborum/ab hac carcere conveniat. **Tam** enim homo non sapit ea que dei sunt. **Conatus** sunt inquam dicitur vulgari tractatulo ppalam ista facere quodam exemplo. **Sunt** duo filii patris unius optimi. **Sit** unus eorum curiosus et astutus in inquisitione conditionum paternarum. nunc ex opibus/nunc ex verbis/quantenus in earundem elocutione vel doctrina apud alios delectet. **O**diat autem patrem/vel nullam iussis suis obedientiam accommodet. **Ponam** autem alium simplicis ingenium/que de patre suo nihil aliud querat. nihil interroget/nisi quo pacto illi placere/et in omnibus obedire valeat. **Querimus** nunc quis e duobus ab optimo patre magis amabitur/non est dubium quin sciamus. **Dicit** propterea plus iocundabitur in paterna bonitate/que sibi plus sapit. **Ipe** denique pater tandem seipsum/et secreta sua puto tradet/faciens cum velut amantissimum in domo manere secum. **Alium** vero vel exheredabit/vel incarcerabit/vel etiam occidet.

¶ **Confide. xxxii.**

Quid est quantum mistica theologia distat a literatoria/propter finis diversitatem et a speculativa vitis perimere.

Theologia speculativa vel literatoria per hoc vel maxime a mistica secernitur/que prima finire potest vitis. **Secunda** neque nisi per accidens valde/sicut si contingeret abuti spe vel fide. **Hanc** differentiam octavam que est ex possidentis qualitate breviter verbo complexus est apostolus dicens. **Scientia** inflat. **Charitas** autem edificat. **Rursus** ipse ad thimoteum loquens de homine non ad quiescente ei que secundum pietatem est doctrine dicit quod sit superbus/nihil sciens/sed languens circa questiones/et pugnas verborum/inutiles/ex quibus oriuntur invidie/contentiones/blasphemie/suspitiones. male conflictationes hominum mente corruptorum/quia veritate privati sunt. **Denique** **iacobus** vtrancus describens/non est inquit ista sapientia desursum descendens/sed terrena animalis diabolica. **Sequitur.** **Que** autem desursum est sapientia primum quidem pudica est. deinde pacifica. modesta. suavisibilis. bonis.

¶ **Confide. xxxiii.**

Quid est quantum mistica theologia distat a literatoria/propter finis diversitatem et a speculativa vitis perimere.

consentientes. plena misericordia et fructibus bonis iudicans sine simulatione et emulacione. **De**ca aut dicta sunt non ut scientia aut sapientia aliqua sit de se mala cum sit perfectio intellectus. Sed quod abusus eius ratio deterior et lenior est in peruersis / quanto peam contra virtutes pro vitijs decertat.

Ecce enim finis multiplex falsa seductio / ne querita multis / qui quonia auersi sunt a deo fine vero / ut i varia dispergunt opoz / ter. huic finis est diuinitas et opes / illi sordide voluptates / huic compatiendi honores / apud alium poteratus fragilis et anxius. **A**um igitur fm exigentiam finis veri vel estimati / cetera omnia moderentur / consequens est ut subuerso et peruerso fine / peruertantur omnia ad finem ordinada. **I**nter que nimirum est scientia que dum ad diuitias adquirendas reducitnr / appellatur terrena. dum voluptates indigna sorte coquirunt / animum malis nominat. **D**um vero emulacionibus se ceteris heresibus contentioni et similibus nequitis spualibus ancillat / quo pacto melius quam diabolica censebit. **S**cientia igitur in pueris tot fortis nomina quot sunt vitia. ea ad serapientia / ut quod est supba arrogans inflata et silia. **D**e talibus dicit scriptura. **S**apientes sunt ut faciant mala. **I**nde enim fit illud de grecis eulogium / quod leges habebant bonas et pessima ingenia. **P**er contrarium vero sapientia que desursum est qualem loquitur / sicut obsequitur chantanti ceterisque virtutibus / ita earum denominationes contrahit ut quod est patiens. benigna. non emulans. non ambitiosa. **E**t hoc modo de ceteris. **S**ic ergo de theologia speculatiua dicimus quoniam non quelibet peruersa est aut peruersos inhabitat. nec in ea vitium esse ponimus. **S**ed in abutentibus ea / qualiter nullus in theologia mistica abusus esse potest nisi forsitan modo pertracto per superbiam obiectiue.

Conside. xxxii.

Conside. xxxii. **P**onit differentiam inter probos fideles / exemplo ostendens quomodo iudicant de theologia mistica. **A** hominibus non peruersis nec auersis / a deo fine suo / potest altera inter theologum speculatiuum et mysticum differentia inueniri / quod vni ab altero seceruenter quater artifex solus speculatiuus sine instrumentis puenientibus et habitibus adqstis / dif-

Conside. xxxiii.

Conside. xxxiii. **P**onit differentiam inter probos fideles / exemplo ostendens quomodo iudicant de theologia mistica. **A** hominibus non peruersis nec auersis / a deo fine suo / potest altera inter theologum speculatiuum et mysticum differentia inueniri / quod vni ab altero seceruenter quater artifex solus speculatiuus sine instrumentis puenientibus et habitibus adqstis / dif-

fert a practico expro et in vtrisque abundante. **H**anc dram non sumptam ex opis facilitate vel difficultate / familiari possumus ostendere exemplo. **S**i quis pitissimus in arte musice non aut exercuerit se in vocali cantu neque in cordis aut organis / imo voces beat rauca / et instrumenta musicalia discordia / satagit tam in iste vel cantare / vel instrumenta pulsare / nulli dubium quoniam oberrabit / et neque dulce neque suauiter simphoniam valebit afferre. **H**ec similitudo respicit eum qui de diuinis scit / artificiose differere / qui de moribus sicut et virtutibus regulas habet / et speculatiuum plerumque fronez / sed non dum vult ad ea que cogit / profertur opari / cogit languens illa apli voce plagere. **L**et quippe virtutum habitibus tanquam instrumentis / habitibus carne rebellis et dissonans spiritui / que dum tangit nihil suaue / nihil diuini / sicut rauca / sordida ac strepidulum resonat. **S**ed et spiritus dum velut quidam musicus satagit obsequio deo / in hymnis et canticis pioze desiderioze / sentiunt tunc modo fragores et tumultus obtusi desiderioze carnalium atque terrenorum. **I**sta rem millesimiludices pares ostenderet in ceteris artibus scribendi. pingendi. medicandi. militandi. nauigandi et siliu. **P**orro ita pueri magis sine arte / paulatim extendendo deambulant / discunt recte abulare / quam iacendo etiam si mille regule eis gradiendi vel modi dicerent. sic fabricas do fabri sumus. quod sicut in quibus quod est virtus non ut tunc modo sciamus / sed ut bene operando boni efficiamur aut **A**restori.

Conside. xxxiiii.

Conside. xxxiiii. **P**onit differentiam inter probos fideles / exemplo ostendens quomodo iudicant de theologia mistica. **A** hominibus non peruersis nec auersis / a deo fine suo / potest altera inter theologum speculatiuum et mysticum differentia inueniri / quod vni ab altero seceruenter quater artifex solus speculatiuus sine instrumentis puenientibus et habitibus adqstis / dif-

scirent. Videte q̄so q̄ inanis refectio / vbi p̄ tot tpa / p̄ tot studia / nihil nisi vanitas in anis in visceribz aiaz reperta ē. Preterea cognitionis ista videt̄ ee natura / q̄ plus fatigat rem cognitā ad se trahere ac sibi assimulare / q̄ ad ipam eat. Qd̄ innuere videt̄ phs dicēs vey esse in intellectu / bonū in rebus. Quid igit̄ miz si cognitio sola / nō erit mare desiderioz sensualium / si etiā portū vel litus eternitatis extra se positū non attingat. Quēadmodū nauta in regimie nauis q̄tridie garrula loq̄citate docte differēs nihil vero eoz agens q̄ loq̄tur / nūq̄ a me / dñs pōti fluctibz nauē in littore stabiliet / demerget potius eā / vel piculis oibz expōsitā fluctuatē / iugiter inueniet. Similiter spūalis natura / nūq̄ ex sola cognitiōe maris intelligibilis / nūq̄ ex aspectu solo / stabilitatē deifici portus poterit adipisci.

2. Multa sunt in hac sniam concordātia diuine scripture testimonia. S; libet vnū h signāter inferere de vocatione filioz zebedei q̄s dñs iesus a mari galilee ad lit⁹ enatare docuit. Ubi theologia mistica p̄ sent⁹ anagogicos cognoscit. Videndū est qd̄ p̄ anagogiā .i. sursum ductionem significet mare galilee / qd̄ litus eius / qd̄ nauis / qd̄ vocatio dñi / r̄ ita de alijs. Itaq̄ sic mare moraliter p̄ns seculū. sic anagogice cor / ruptā n̄e sensualitatis fluctuatōne significat / dicente sapiente. Cor impij q̄si mare feruens. Qd̄ iō mare galilee dicit̄ qz mutationē vel migrationē significat galilee. Quid aut̄ mutabilius. quid inq̄tius. qd̄ p̄ctiuus ad emigrationē q̄ sensualitas inuenitur. Nūc arrogātia limet / nūc spe at / tollitur / nūc desperatōe deicitur / nūc effert̄ uestit̄ r̄ extra seipam rapit̄ per iracundiam nūc per inuidiam in seipsa frangitur atq̄ fatigatur. Uorax est per ingluuiem / per luxuriam / sordida voluptate despumat / eaz reddit̄ insatiabilem inexplabilem q̄ cupiditas. Illic deniq̄ pisces r̄ reptilia variorum desiderioz / quozum non est numer⁹.

Porro qui descendunt in hoc mare sensualitatis / nauibratiocinatōnū naturalium ipi videt̄ opa dei / r̄ mirabilia ei⁹ i pfundo. S; q̄ pfundo / pfundū inquit scriptura cor hominis r̄ inscrutabile r̄ quis cognosset illud. Eteruz mirabilia valde operatur deus. in hoc pfundo que studiosi p̄icatores / philosophi mūdiales / per r̄heria suaruz adinventionū atq̄ doctrinaruz scrutari co-

supra

nati sunt sed defecerūt scrutātes scrutiniō: neq̄ eni cām tantetam q̄ inq̄re fluctuatōnis in carne n̄ra attingere valuerūt. nobis aut̄ reuelauit deus / qz peccāte p̄mo homie r̄npra est concordia / scilicet sedus legis indite interrōnem gubernatice / r̄ obsequentem sensualitatē. Inde q̄si iuxta portū fictōnem apto edū antro q̄ .i. colus fingitur de ventoz mor̄ flauerūt v̄ti .i. passionū / que velut ex aduersis p̄tibz / agmine facto / turbauerūt tempestate magnū mare nostrum. Nā q̄s nesciat. q̄s nō q̄tridiano naufragio picilitatus agnoscat. mestū illud ecclie canticum. Confusa sunt hic omnia spes. metus. meror / gaudiū. Nōne q̄tuor iste passiones venti sunt tonidē cardinales / gaudiū q̄i ab oriēte. meror ab occidentē. spes a meridie. metus a septentrione / rabido impetu flātes. A q̄b̄ exagitātū mare nostrū nūc ad celum p̄ spem r̄ gaudiū ascendit / nūc descendit vsq̄ ad abyssos p̄ merū r̄ merorē / hinc metus / unt. cupiunt gaudēt q̄ dolēt q̄ ait egreg⁹ poeta. Sentimus heu nimis / v̄tinā sic describere valerem / quēadmodū his passionibz q̄quauerum sine ordine sine lege perflantibus / abripitur a stabili eternitatis portū / nauis noster id est spiritus rationalis / faciens opationem in aquis multis cogitationum r̄ affectionum / neq̄ venit ad litus tranquille contemplationis nisi pretereunte iesu secus mare galilee / r̄ nisi ex p̄lo filioz zebedei vocantem eū sequat̄ relictis tamen prius r̄benibz mundane curiositatis / r̄ nauiratiocinationis naturalis / immo r̄ patre zebedeo id est tempore mutabili r̄ fluido in quo gignimur. zebedeus enim / fluidus iste vel fluens interpretatur. Euehatur autem oportet spirit⁹ noster / sus per omnem temporis mutatiōem si ad litus eternitatis / r̄ portum virtuose solidē contemplationis applicare voluerit / vbi immotus permaneat / vbi figat̄ ancorā sp̄i dependentem a nauis fidei / vbi petre stabili que deus est / per amorē totus adcreat / non casurus / quicquid exagitet aut circūtioler sensualium desiderioz / r̄ fantasmatum confusissima inconstantissima q̄ multitud. De hac quoq̄ nauis banc similitudinē r̄ portum non hic nouam. confingimus. dudum enim diuinus Dionysius in tertio de diuinis no. illam nob̄ aperuit. Ecce summatis p̄stricimus qd̄ p̄ anagogiā verba p̄dicta euangeliste n̄ri designant

Septima pars...
 R...
 C...
 H...

Hare est sensualitas luttus eternitas veteri
passiones. pisces vel reptilia sensualia de/
sideria et fatalimata. Spūs piscator. + na/
uis ratiocinatio. rheria studia mūdana. ze/
bedeus tps fluxus. mercenarij. mundani
pbi. vocatio Jesu diuina attractio. +. Pisca/
ri vero hoies est supnaturalis vel diuinas
inuestigare inuenireq; veritates.

Septima pars prin

cipalis agēs de amore et tripli ppieta/
te et de raptu sil et extasi et a. xxxv. Consideratō
ne vsq; ad. cl. Ordine vero. xxxv. confide/
ratio ponit aiam rōnalē sine instinctu dei
et amore nō posse ad finē debitū peruenire

Rationalis spūs tāq; spūalis naua
p theologā misticā doct. / nō nisi
vocate dño / et secretis afflatib; ve/
lū mētis ipellere / a mari sensualitatis ad lit.
eternitatis h est a carnalib; ad spūalia pue
nit. Et nō nisi p e^o amorē / in deifico portu
stabilis atq; solidatus q̄desicat. Hoc ex p/
cedēti similitudine satis pspiciū ē ex his que
diximus in pcedēti consideratōe. Nā cuz ibi
onsum sit / q; n̄ acq̄rim^o portū stabilē in dō
p solā cognitōz / supē vt h fiat aliūde / vicz p
amorolā affectōz / p hāc q̄ppe cū deifico por
tu nro vnimur / et ei adherem^o / dicēte ppha
Sibi at adherere deo bonū ē. Et rursus
scriptū ē. Quis adheret deo vn^o spūs est.

Illud q; claris elucescit ex ppietatib; / a/
moris qz tres ad pns attingere satis erit.
Amor. n. rapit. vnit. satisficit. Prio q̄dez
amor rapit ad amatū et inde extasim facit.
Secōdo amor iūgit cū amato et q̄si vnū efficit
Tertio amor sibi sufficit nec aliū pter ama
requirit. De his itaq; proprietatibus des
inceps aliqua sunt prosequenda.

Conside. xxxvi.

explicat vi amoris put ē in raptu et extasi p
ppias differentias exemplificando d pau
lo et exemplo naturali.

Hoc rapit ad amatū et extasim fa
cit. Et vocat raptus in pposito ele
uatio potētie alicui^o supra inferio
res potētiās / et exactione ei^o in sua opa
tione / cessantib; vel debilitatis actib; infe
riorz potētiāz. Vel raptus ē fortis actua
tio et vehemēs in superiori potētia / vñ cessat
opatiōes inferioris potētie / vt ita debilitā
tur et ligant^o vt supiorē in sua opatione ne
q; ipediāt. Porro extasim dicim^o spēs

quandā rapt^o q; fit appriat^o in superiori por
tione aierōnalis / q; spūs / vel mēs / vel itelli
gentia noiatur dū mēs ita i suo actu suspē
sa est / q; potētie inferiores cessant ab actib;
suis sic q; nec rō / nec imaginatio nec sensus
exteriores / imo qnq; nec potētie naturales
nutritiue / et augmētatiue et motiue / possint
exire in sua ppias operationes. Distguen
do igit^o et quodāmo trahēdo raptū et tra
tasim. Raptus est mioris efficacie in suspē
dēdo / vel ipediēdo actū inferiorē. Inueni
tur tñ etiā in oi potētia superiorē respectu i
feriorz. Extasim vero in sola mente fit / sed et
actus inferiorz potētiāz nō solū debilitat
sz tollit funditus / q; diu durauerit. **P**au
lus itaq; exēpli cā / i suo raptu duo exprimit
q; scurrūt in extasim descriptione. Exprimit
ei potētia q; rapta ē. s. tertii celū ipius anie
mō supra exposito. qd celū i potētia cogni
tiua ē mēs / vel intelligētia / et in affectiua ē
aper mētis. vel ei^o scintilla. Exprimit secun
do cessatio oim vitiū inferiorz ab actib; su
is / alioq; quō paulus nescisset an i corpo
re vel extra corpus fuisset. **E**st igit^o extasim
raptus mētis cū cessatiōe oim opationū in
inferiorib; potētiis. Et hec p̄trursus sub di
uidi fm duplicē viz mētis. vnā cognitiuāz
et affectiuā aliā. P̄tia extasim ē raptus i spū
scōda raptus extra spm. **N**isi forte aliter
velim^o distguere hos rapt^o penes obiecta
vt raptus in spū dicat^o respectu intelligibili
um sub dō / et raptus supra spiritū respectu
diuinoz. et forte vtrancq; acceptiōne in scri
pturis legimus permixtim. Inuenim^o enī
de regina saba q; non habebat / vltra spiri
tum quoniā admiratio vehemens suspen
derat actus oimū potētiāz in ea respectu
eoz que de sapiētia salomonis fuerat cō
templata. Et h potest dici stupor vel spās.
Dis itaq; plocutis de nomine ra
ptus et extasim superest indagare quō hec fi
ant originaliter per amorem. **E**um igitur
amor sit radix aliarū qualiumcūq; affectō
num / si ostenderimus q; affectio potius qz
cognitio raptū agat / patebit sufficiēter qd
intendimus. **E**st in primis similitudo
amoris quo ad pōdus / quemadmodū vn^o
ex sapientibus dixit. Amor meus pondus
meum. illo feror quocunq; feror. **O**portet
igit^o q; amor sit trahēs et rapiēs. Ferūt itaq;
guia ad locū stabilitat^o et q̄et^o sue tractu q;
dā pon^o / q; ex cognitōe h^o cētri. siue pōderz
tēdēt^o ad cētrū. mōi h palā i quib; cogscētib;

.H.

Octava pars de mistica

q̄ cessante oī sua cognitione/nihilominus
deorsū n̄ ipedita ferūt. Et amor / p̄sertim
q̄lem loq̄mur / forte magis bz de similitudine
cū natura leuitatis / cui⁹ est sup̄ferri. tū ipa
et leuitas p̄odus q̄dā dicit̄ p̄t / in tra inten
tionē p̄noīati sapiētis. **C**Rursū expimur i
ferro q̄ dū affectū ē p̄ magnetē rapit ad ip
sū p̄t̄ sine cognitiōe. S; r virt⁹ nutritiua
nutritū gūe sursum trahit / n̄ op̄ate ad h̄ co
gnitiua virtute. **D**e hinc transeam⁹ ad
raptum virtutum cognitiuarum.

Consi. XXXVII. Alium
raptū imaginationis / in passionis exem
plificando.

Raptus imaginatiōis sup vires se
sitiuas inferiores / fit p̄ amoris affe
ctionē. Manifestū ē q̄ amoris vel
desiderij affectio. p̄t cāta fixationē / virtutem
imaginatiuā trahere vel rapere / q̄ potētie
inferiores sensuū exteriorū / obiecta p̄pria ei
is opposita nō attēdūt. h̄ sup̄sit p̄hs ab ex
pientia. Et h̄ ē rapt⁹ q̄dē p̄mus i p̄rio celo
aie / quē raptū q̄d aliō p̄ncipaliter efficit / q̄s
feruidū int⁹ desiderij rei p̄ imaginationē
p̄tate / neq̄ ei sola cognitio imaginatiua /
p̄fūdā fixationē facere sufficeret. **C**idem⁹
hūc raptū in philocaptis alijsq̄ plurimis
q̄s melancolicos et fatasticos appellam⁹ / et q̄
busdā repēte timētibz et irat⁹ / aut vehemen
ter zelatibz. Sic at̄ imaginatio vel alie vi
res supiores / sup sensus exteriores efferūt
et rapiūt. Sic ecōtra h̄stat aīam q̄nq̄s sic d̄
tineri circa sensationē exterioris obiecti / p̄
tactū / gustū / aspectūq̄ / q̄ opationes potē
tiaz supiorū cessant aut ipediūt. Hoc at̄
p̄prie nō d̄: rapt⁹ s; tractus aut demersio /
dū p̄ potētiā inferiorē superior deorsū tra
hit / et ab actu suo cōpellit cessare / q̄d fit i no
bis ex corruptela p̄cī nimis ben̄ facilliter et
frequentē.

Consi. XXXVIII.

Raptus vim put ē in rōne sicut in studiosis
apparet ostendit declarandum.

Rapt⁹ rōnis in actu suo sup potē
tias inferiores fit p̄ volūtātē amorē
fecerūt h̄ p̄spiciū studiosi p̄scrū
tatores regulaz / generalīū in varijs artibz
q̄ abstrahētes a motu / et materia / vel spūa /
lia meditatētes / q̄rūt deducere et rōcinari ex
notis incognita / q̄s aliq̄n volūtari⁹ h̄mōi
appetit⁹ / cessare fec̄ ab opatiōibz nō t̄mō

sensuū exteriorū / vt nescirēt q̄d ab extra fie
ret / s; ēt virtuti fantastice ac imaginative.
sua actio denegabat. Ita vt corporeū fan
tasma nullm irrueret / aut irrūpere volēs / su
piori rōnis volūtatisq̄ virtute p̄meret. pa
tuit h̄ in q̄busdā de q̄bus apud valerium
maximum nota est historia.

Consi. XXXIX. est.

deraptu mentali siue scintilla eiusdem et so
lummodo est magis perfectorum.

Rapt⁹ mētis supra potētiās sciferit
ores fit affectōis p̄ scintillā / mētī co
gnatā vel apporparā / q̄ amor extra
tū excessus mētis noīat. **C**āuducimur
ex poribz raptibz / q̄ sic crebriores et facilio
res sunt / sic intelligibiliōres inueniūt q̄liter
mens in suis actibz taliter efferri p̄t et figi
vt nulla inferiorū potētiāz eā intētarbet
imo p̄ vim suā affectiuā / ita seipam actua
bit q̄ vis sua intellectuā / vt sic neq̄ se / neq̄
alia recogitabit / q̄ rōnabiliter p̄cesso / p̄mp
tissima sūt p̄sequēter ad intelligēdū oīa que
doctores eleuatiissimi / noīatiz Diony. tra
diderunt de mistica theologia. Ea in sup̄ q̄
dicūt fieri in sapiētibz et deuot⁹ / vt sūt extra
mētis excessus. anagogica ductio. rapt⁹ in
tertiū celū. diuisio aie et spūs. Introductio
in diuinā caliginē exemplo moysi. Vel in
scāsanctoz cū nube oīa tegente / in star aā
ron. Quid etiā amor vehemēns. i. mentēz
vehēs q̄d mors aie viuente spiritu. q̄d nor
illuminatiua tenebris q̄d mors rachel in p̄
tu beniamin. quid anagogica p̄uersio ior
danis retrosum / intelligentie se presentā
bunt et similia.

Octava pars. prim

cipalis agit de vi amoris q̄ amantē vnit cū
deo ac stabilem facit ac req̄escere vsq̄ ad fi
nē primi tractatus. **O**dine vero est p̄side
ratio. xl. que remouet varios vnionis mor
dos et peruenit ad illū quē etiā ostendit / q̄
animam dicitur deo vnire.

Hoc vnit amantē cū amato ac pin
de hūc stabilire ac sistere facit cū il
lo. hec dicta ē scōa amoris p̄prietat
Pro cui⁹ intellectu ioq̄ndū est aliq̄d de
modis vnionū varijs et diuers. S; cū hec
vnio de q̄ loq̄mur n̄ corpāl est / s; spūalē
de corpālībz vnionibz nihil h̄ dicendū est.
Vniones aut̄ spūales inuenim⁹ / vt p̄ ibeō
nē. p̄ informationē. p̄ actuationē. p̄ assistē

tiam principalitatis. p illapsu/ p sustentatio/ ne ypostatica/ vbi plures nature in vna p/ sona pueniunt. Sz oim supmalynio e in di uina eentia seu natura/ in q tres psonesum ma vnitate subsistunt. Sz basyniones tan q huc pposito min' coueniētes relinqm' Dec vero vnio amāis cū amato/ ab aristo. in ethicis. tāgīt vbi ait amicus ē alter ego/ cui' vnionis rō expmī videt' cū ab eodē dō Amicorū est idē velle z idē nolle. spūs g n' cū deo adheret p intimū amorē/ vnus spūs ē cū eo p volūtatē/ z formitatē. sol' n. amor pfectus z pfecte dō adherēs/ veraciter orat fiat volūtas tua sicut in celo z in terra / z q sic orat/ orat vtiq in spū z veritate/ sicut o/ randū eē veritas docuit in euāgelio. Hā et ipē psem orauit dicēs/ verūm nō sicut ego volo sz sicut tu. Itaq q sic vnif deo z adbe rerē p amorolani volūtatē z formitatē/ vti/ q stabilif in eo. Ad quod traduci pōt illud psalmiste/ abforpri sunt iūcti petre iudices eorum. i. in deo totaliter stabiliti.

Consideratio. xli.

agitur de erroribus circa trāsfōrmationē aie in deū/ z qd sit/ z quō etiā cōplet/ exēplis ostē dit z rationibus.

Herosa vnio mētiscū deo q fit p theologia misticā/ cōgrue trāsfōr matio noiatur/ sicut bñs Diony. z sancti ptes locuti sūt/ sed in explicationis mō varietas inuenit. Fuerūt. n. q dice/ rēt spm rōnalē dū pfecto amore fertur i deū/ deficere penit' a se/ ac reuerti in ydeaz ppiā/ quā habuit imutabiliter ac eternalit' in deo iuxta illud Joh. qd factum est/ in ip so vita erat. Dicit' ergo q talis anima per/ dit se/ esse suum/ z accipit verum esse diui num/ sic q iam non est creatura/ nec p crea turam videt' aut amat deum/ sed est ipē de us qui videtur z amatur. Hanc insaniam voluerūt aliqui trahere ex verbis Bernar di. in epistola ad fratres de monte dei. hāc etiā nifus fuit ponere almaricus heretic' ab ecclesia condemnatus/ quem propterea august. inter hereses nominauit z numera uit. Hanc etiā nifus est renouare auctoz illius tractatus/ cuius titulus ē de ornatu spūaliū nuptiaz cuius inittū ē. Ecce spon sus venit exite obuiā eī. Cōtra hūc erro rem scripsi dudū quandā eplam/ lz in alijs scriptis ei' hūc errorem correxisse videat'. pō nēdo q aia talis sp remanet in eē suo ppiō

qd hz in suo genere/ dō/ p mōdo silitudis/ nariē trāsfōrmani sicut amatoz dicit' cor vnū z aiām vnā qd vtiq zcedim'. Fue rūt ali j ponētes q amor creature ad deum nihil ē aliud q de' z ita q spūs rōnalis/ for maliter amat deū p spūm scm. Hec opinio iponit' mgfo sniaz/ quā iō doctores monte nēt qz nō posuit formā aliquā dilectiōis a/ ctual' vel bitualis qsi mediā ad diligendū deū eē necessariā. Hā si h addidisset. z resol uisset qd dicit hec ppositio p. dū ait q deus diligeret p spūm scm. qz scz dicit cām exēpla rē/ tūc positio sua cōplet' z irrefrēbilis/ or fuisset. Fuerūt ali j q p silitudines reptas in corp'alibz/ voluerūt hāc vnionē seu spūa lē trāsfōrmationē/ reddere clariorē. Dixerūt ei' q aia sic vnif deo z in ipm trāsfōrmat'ur. quēadmodū si gutta aq mittat' in doliū for tis vini. Illa nāq gutta tūc pdit eē ppiuz/ z uertitur qz totaliter in alienū/ velut ē si ci bus p nutritionē z uertat' in cibātū/ iuxta il lud qd aug. loq' tur in psona dñi. Cibo suz grādū crede z māducasti. nō tu me mutab' in te/ sicut cibū carnis tue/ sed tu mutaber' in me. Demini me legisse q ad pdicatiōz p fate silitudis/ deuota qdam mulier/ sic ex/ estuauit/ sic exarsit intrisecus/ q pcepto spū se se nō capiet' ipa velut mustū nouū/ absqz spiraculo/ ruptis venaz z neruoz vincul' vitā cū sanguie tradiderit Traducūt ali q vbi deuoti bern. in de pcepto z dispēsa/ tione ad hūc sensū dū ait q verius ē aia vbi amat/ qz vbi aiat/ qz vici amādo/ se z corp' deserat/ ac in deū suū tota p'āseat. Hec silitudo deficit/ hētqz plurimū de disti/ militudie/ alioqñ redirem' ad errorem ppi' cōm'ozatū/ nō eī pdit aia i hac vnione suū eē ppiū/ sicut gutta aq desinit p corruptiōz qz alterius generatio subseqtur. Rursus ppter eandē rōem/ silitudo trāsfōrmationis/ q fit in bñdicto sac'ō/ nō satis ē idonea ad explicādū trāsfōrmationē amāis in deum amatū. Adducūt aut ali j silitudinē ferri cādētis. seu carbōis igniti. vbi carbo z fer rū remanēt sub eē ppiō. induit tū qsdā pp etates ignis seu calor/ incorpati/ z qz p'pas perdunt. vt frigiditatem. rigorem. z nigre dinem sic q ferrum illud candens/ videtur esse totaliter ignis. Sic preterea aer illumi natus/ incorporat in selumen solis/ ita vt ex aere et lumine vnum fieri videatur. sic ferrum affectum per magnetem/ induit magnetis proprietatez/ vt videlicet ipsum

Octava pars de mistica

ferrū aliud ad se valeat trahere. sic vapor q̄ est subaliter aq̄ leuitatē accipit ⁊ quandas ex calore aeris additionē. **D**at aliq̄ similitudinē generaliter p̄ pfate vnionis manu ductioe de vnione materie ad formā seu p̄fectibilis ad suū p̄fectū. Constat nimiz q̄ materia añ susceptionē forme ip̄fecta est/et sine decore/sine v̄tute/sine actioe def ei forma/mox venit ad p̄fectionē iuxta forme sibi vnite pprietatē. Sic aia pus q̄ vnitur deo/p̄vificū amorē/manet in q̄dam morte spūali sine decore/sine v̄tute ad actus viuificos meriti vite eterne. Si autē deo p̄iungat tanq̄ fontali toti v̄tute p̄ncipio/dat sibi vita q̄dam diuina. nō q̄dem p̄ formales inhesionē dei ad aiam. h̄enī repugnat diuine p̄fectioni s̄ p̄ illapsū q̄dam intimiorē ⁊ spūalē/seclusa ip̄fectioe q̄libet/ ⁊ hoc mediāte amore/tanq̄ qlitativa ⁊ armonica dispositione/q̄dammodo p̄portionabiliter/sicut dispositio materie p̄ceditur/nec tñ sufficit ad hūane forme susceptionē. **P**remissis igit̄ his similitudinib⁹/dicam⁹ p̄sequenter ad eas/q̄ amor sicut calor naturā h̄z p̄gredi seu vniedi omogenea/sicut etiā sepat ⁊ diuidit etherogenea. **C**ostat autē q̄ spūalia cū spūalib⁹ omogenitatē q̄ndā. i. silitudinē seruāt adinuicē/ ⁊ a corp'alib⁹ seu terrestrib⁹ sint dissimilia. **Q**ē igit̄ q̄d in hoīe resp̄it̄ spūale vel diuinū segregat quodāmodo p̄ amorē vnificū/ab omī eo q̄d terrestre est atq̄ corporeū/sic fit ibi diuisio spūs ⁊ anime. i. spūalitatē ⁊ aialitatē ⁊ sefualitatē ⁊ sepat̄ p̄ciosum a vili/ ⁊ q̄ deus spūs est ⁊ silitudo est cā vnionis/p̄piciū est cur spūs rōnalis sic depurat⁹ ⁊ defecatus/vnif spūū diuinū/q̄ vicē silis efficitur cū deo. **A**ddamus tñ alterā huius vnionis cām etiā q̄ ad ea q̄ corpus ip̄m respiciūt. Spūs itaq̄ sic assimilatus deo/sic qlificat⁹ ⁊ affectus p̄ amorē qlificat⁹ ⁊ afficit p̄sequenter corpus p̄piciū tanq̄ suū formabile seu materia le/p̄ redūdantiā spūs ad corp⁹. Quo fit vt gerat q̄sdā pprietates ip̄ius spūs/pprijs vl derelictis vel multū ab actione suspensis. **I**nde est dictū aristo. in virtuoso inq̄t oīa consonant rōni. Sic ergo spūs noster tractus a deo trahit p̄sequēter ea que corp⁹ sunt/ac p̄inde resultat vnio mirabilis spūitus ad deū ⁊ corp⁹ ad spiritum.

Considera. XLII.

quietem aie in deo fm triplicē ip̄ius tensio nem ostendit/put sancte trinitati silitudinarie quodāmodo in eadē stabilitatur. **P**Er p̄dictā amorosam vnionē/in q̄ mistica theologia p̄sistere videtur: aia q̄tatur. sariat ⁊ stabilif. quod facile est in p̄mis ex p̄iori deducere. **P**ā cū res qlibet sit in q̄te/dū p̄fectionē suā adēpta est/illiq̄ conūcta. ⁊ spūs noster vnitur ⁊ cōiungitur summo p̄fectibili/p̄ amorē p̄fectū/vt exinde q̄tatur sarietur ⁊ stabilitatur necesse est. Sic materia in forma bita. sic lapis in centro positus. sic res qlibet in adepto sine suo q̄tatur. Aia q̄pperōnalis dum conūgitur ⁊ vnif deo copulatur suo summo bono. Est enī deus summū bonū eius/est centz eius/finis/totaq̄ ip̄ius p̄fectio/q̄d ergo aliud ip̄a requireret: aut ad q̄d aliud vltērius inhiaret. **P**orro in ip̄sa aia p̄sidero tres tendentias p̄ncipales/p̄portionabiliter ad triplicē vim ei⁹ siue potentia. quaz vna est p̄cupiscibilis. alia rōnalis. tertia irascibilis noiatur. p̄cupiscibilis tendit in bonū. rōnalis in v̄z. irascibilis in arduū. **S**ic aia p̄ has vires tendentiā habet in b̄ndictam ⁊ sanctā trinitatem. **N**imiz q̄ ad eā ⁊ eius similitudinē facta ē eiusq̄ imago constituta. **A**tribuimus itaq̄ spūsancto bonitatē ⁊ ad hanc tendit vis p̄cupiscibilis. atribuimus filio veritatem ⁊ ad hanc tendit vis rōnalis/tribuimus p̄fi potentia maiestātē. ⁊ glia. ⁊ ad h̄tēdit vis irascibilis. **P**oster igit̄ vt bis vrib⁹ sariat⁹ p̄ p̄iūctōez cuiuslibet cū suo summo appetibili/aia rōnalis totali sariet. q̄tetur ⁊ stabilitatur/nā si delectatio i bono cōueniente ⁊ voluptatis suauitate q̄ritur/q̄d de aie voluptate/btā maxime. sentiendū ē. **A**udiamus q̄d p̄pheta dicit ad dñm. **C**orrenre voluptatis tue porabis eos. **D**is autē delectatio in infimis/plus alocē q̄ mellis habet/in q̄t satiricus/lingit enī mel in sensibus ⁊ v̄ticis/pp̄ter q̄d recte dicit **Boetius** habet h̄ voluptas oīs q̄ stimulis agit fructes. **S**i p̄terea querit̄ veritatis cognitio/conuertat aspectus ad verbū diuinū. velut ad artē primā. cuius exemplar v̄z est esse v̄z. **S**i deniq̄ potentia si glia. si opulentiā. si dignitas q̄ratur. hec oīa est deus aie eū diligētī/q̄ est merces sua magna nimis in q̄ ⁊ oīa se posse gliatur aplius. **O**īa inq̄ possum in eo q̄ me p̄fortat. **D**e⁹ ergo finis est anie/ ⁊ eius vltima p̄fectio. ip̄se est velut

Theologia

R

Comitatus XLIII

R

C

D

centrum. et locus naturalis omnium deside- riorum suorum. Dum ergo in se deficit anima in sa- lutare dei velut ad nihilum redacta nulli ius alteri nec sibi innotuit sed soli deo / ut sue dulcedini / ut sue veritati / ut sue glorifi- cationi. dicens primo Renuit consolari anima mea memor sui dei / et delectatus sum Di- cens pro secundo nihil arbitratus sum me scire / nisi in christum factus stultus propter ipsum / di- cens pro tertio / utinam quod gloriatur in domi- no gloriatur. Ac deinde non habens quod videri- tendat / aut quod ultra requirat / quietas anima indeo atque stabilitur possidens in eo omnia contraque contemnens atque puerpendens.

Possent ad hec explicanda verba magis ac magis sine termino multiplicari / sed a- pud expertos hec pauca videtur sufficere.

Etiam inexpertis siue rudibus vel qui laborio- se possunt humano adminiculo excitari ut a- nimam ad amandum exercitarent / nulla unquam verba ad hoc plene capiendum satis erunt.

Considerat. XLIII.

Agitur de amorosa oratione et eius propria / te eam etiam diffinitur secundum traditiones magno- rum viros studiosissime.

Proprietates et conditiones amo- ris ac theologie mystice que supra dicte sunt / etiam orationi profectae convenienter ascribi possunt. Qui vero est quod in anima contemplativa amor / et mys- tica theologia. et oratio profecta / aut idem sunt aut se invicem presupponunt. Nam ut patet ex supra dictis. mystica theologia est cog- nitio experimentalis habitae de deo per coniunctio- nem affectus spiritualis / cum eodem. dum scilicet imple- tur illud apostoli. Qui adheret deo unus spiritus est / que nimirum adhesio fit per extrinsecum amo- re. Teste beato Dionysio. Rursus hec eadem mys- tica theologia dicitur sapientia put inter deos re- ponitur a sapore. scilicet quasi sapida scientia. Vocatur propterea a diuino dionysio irrationalis et amens sapientia / eo quod superat rationem ac mentem / transiliens in affectum. non qualicumque sed purum ipsius me- tali intelligentie cordi inderem / quod affectu vide- tur deus a mundis corde. Videtur inquam. quod sentitur et gustatur intra permissionem christi. beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt / et secundum illud Gregorius in omelia. Amor ipse noticia est. Nunc vero recogitemus de quo incepit consideratio / quid enim est aliud oratio profecta quam homini experi- mentalis et affectualis cognitionis noticia? Oratio quidem describitur quod est elevatio mensuris deus

proprium et humilem affectum. ecce quod oratio transcendit mentem et spiritum. pro quanto mens et spiritus dicitur vim cognitivam intellectivam / transit enim supra per desiderium per primum et humi- lem affectum / sed qualem affectum / affectus unquam mentalem aut intellectivalem superum / et non solum sensualem aut rationalem / alioquin non esset oratio profecta / qualem loquimur et quales des- cribit apostolus cum dicit Orabo spiritum orabo et mente / spiritum sibi pro vocis inspiratione. men- tem vero pro superiori anime portione accipit / Oratio enim solum in voce / aut imaginatione versata / caret suo profectiois complemento / tra- seat necesse est ad mentem et cor / quemadmo- dum dicebat david ad dominum. Invenit finem tuum cor suum / ut ore te Sicut propterea mos ecclesiasticus habet hortari populum ante orationes vel gratiarum actionem et dicere. Sursum cor da. Recte quidem hoc factum / ne prophetica illa ma- ledictione notaretur / que dicitur. populus hic la- biius me honorat. cor autem eorum longe est a me. Hanc beatus Antonius heremicola hanc ceteri elevati presenserunt dicentes. Ora- tionem non in strepitu vocis / non in compositione / ne probo / sed in affectioe pioque puroque de- siderio / ita ut crebro nesciat orans nec intel- ligat se aliquid postulare Sic docet Antho- nius Quare hoc? quod supra se per intellectum nequaquam mens sic affecta reflectit nequaquam componit / aut dividit / sed puro simplici ac- tu desiderii vel amoris in eo quod est omne bo- num fertur / pausat / soporatur. quasi dicens cum per- phera In pace in idipsum dormiam et requiescam. Et permissis elucet clarior quod mys- tica theologia et oratio profecta in hoc conveni- unt quod utraque ponitur in vi affectiva superio- re / et quod utraque est respectu primi et summi bo- ni Et est ipsius amor quidam purus / aut ipsum comitans vel gignens vel supponens cui amor / proprietates quas supra posuimus unquam conveniunt.

Considera. XLIII. 2.

Orationis profectioem et ubi eius effectum et instinctum orantis quam per quibus offert po- nit et ipsius processum quod ad perfectiorem.

Effectio seu felicitas anime rationa- lis per vitam presentem magis in oratione profecta seu theologia mystica quam in contemplatione intellectiva pro- ponitur Contemplatio namque si nude conside- retur sine dilectione vel affectu subsequen- te / iam arida est / inquietata est / curiosa in grata

De mystica theologia.

inflata est. Denique fit longe ab illa pace quam erupit omnem sensum. Quia propter concludere fas est quod schola orandi laudabilior est ceteris paribus quam schola litteras edocendi. quemadmodum schola religionis pro affectu excellit schola eruditionis pro intellectu.

Proinde laus orationis extatice seu perfecte colligitur ex ordine suo quod duplici vice ex ordine ad deum ad primum subiectum ad primum et ad inimicum. **P**rimo quidem ad deum quoniam sibi soli dat gloriam adorationem gratiarum actionem et honorem et sibi sibi amicum conciliat. **A**c inde per legem amicitie que est id est velle et nolle ipsa quod petit accipit et quod querit inuenit. sibique pulsanti aperit non sic intellectio aut quevis alia operatio. **S**ecundo oratio subiectum primum quod inhabitat purgat perficit illuminat quietans ipsum satians atque stabilens. **T**ertio oratio iuuat primum non vnum aut duos sed totum corpus ecclesie mysticum viuifico quodam influxu nutrit et ea pacissimo quodam materno beniuolentie sinu omnia ecclesie membra suaque opera complectitur offerens ea deo et per bis supplicans et impetrans tanquam questuaria gratissima pro indigentibus inopum spiritualium subleuandis et pro elemosynis gratum querendis atque impetrandis in magno ac miserabili hospitali huius mundi imo et carceris et penalis purgatorii. **Q**uicquid operi nulla exterior admonitio nulla presus compabilis exercitatio potest in efficaciam coequari. **A**imius quod frustra hec omnia fiunt et vane si non aduenierit oratio iuncta charitati. **P**ostremo nichil ita sicut oratio vires inimici senectis protegit nichil ita tendiculos laqueorum suorum euacuat et ostendit. **A**lioquin non dixisset propheta oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. **E**t iterum prouidebat deum in conspectu meo spiritus quoniam adextera est mihi ne commouear. **E**t iterum **I**osaphat ad deum **C**um igitur ramus inquit quod agere debeamus hoc solum habemus residui ut oculos nostros ad te dirigamus. **Q**uocirca bene iubebat dominus oportet semper orare et non deficere. **S**emper autem orat semper oculos ad deum habet quod spiritus pio humilique affectu desiderat. **D**enique de oratione quam cum vera sapientia et mystica theologia coniungere diximus de eius quoque virtute et conditionibus ac proprietatibus copiosis hoc loco sermo potest incidere sed de his remitto ad ea que sancti et doctores saluberrime tradiderunt et precipue **D**ugo de sancto victore in tra-

ctatu suo quem de oratione compendiosissime et subtilissime composuit cuius est hoc initium. **Q**uo studio quo re affectu orandus sit deus etc. **L**egatur **H**uilelmus parisiensis in libello qui rethorica diuina intulatur **L**egantur et ceteri qui orationis proprietates utilitates et quibus excluditur quibusque impedit doctissime tradiderunt. **S**uperest ut de practica theologie mystice in sequentibus prosequamur.

Finit prima pars de mystica theologia speculatiua.

Incipit prologus.

eiusdem in premissa de theologia mystica practica descripta ab eodem sub. xij. considerationibus siue industriis.

Ractantes in lectionibus nostris iam a multo quous interruptio tempore de theologia mystica secuti sumus ordinem in aliis scientiis obferuatum ubi prius traditur de speculatiua quam practica nihilominus hec scia supra ceteras multas habet primum ut speculatio in ea nec perfecte traditur nec plene intelligi possit nisi practice precesserit usus. **Q**uandoque deinceps presentis operis erit tradere sub aliis considerationibus modos et vias quibus ad theologiam mysticam habeat accessus. **P**eripere enim quod sit theologia mystica et in qua vi aie reponit et de deia eius ad speculatiua theologia et filia quia plerumque sunt non satis esse debet homini christiano proferri ecclesiastico operi exercitatioque requiritur quod ut fiat predest non medio criterio apire ea que ad opus aggrediendum finem diuine necessaria sunt vel accommodata ut obferuentur que etiam perturbare solebat operantem ut videtur quod elucidatio nos expediret ab his omnibus que in hoc negocio tractanda predest successum. **E**t dicimus in premissis que magister theologie mystice et orationis extatice seu perfecte **I**esus christus sibi soli sueque voluntati retinuit nec ad illud humana sufficit industria quous ipsa non deat penitus derelinquere. **E**t enim si oedantur optimi et omne donum perfectum desursu est descendens a pre luminis prospicuum habet considerationis huius principium quod donum perfecte rationis pluit a diuina voluntate tenente luce in manibus sicut **J**ob notat **E**t exponit **B**reg. quod dum vult illuminat et claudit dum vult. **C**eterum que humana non sufficit industria posterius elucidabitur quod tamen non sit presus abijcienda docet apostolus **V**ocans nos dei coad-

Consideratio.

Consideratio prima de theologia mystica.

De theologia mystica.

De theologia mystica.